Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 7 (16530) | 1984 оной январиин 8, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

...СС-эй ЦК-гай ...ЛИТБЮРОДО

...ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани бо-...С-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй ...үүдые бэелүүлгэдэ хабаатай хэдэ хэдэн асуу-...хаража үзэбэ.

...Центральна Комитедэй Пленумэй, СССР-эй ...оведэй юһэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдые, ...дые ороноймнай ажалшад манай Эхэ ороной ...а ба социальна хүгжэлтын, тэрэнэй өөры-...алха хүсэ шадалые бэхижүүлгын шэнэ зо-...бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй дайшалхы про-...эр угтан абаба гээд заседанида тэмдэглэгдээ.

...рогой ажал ябуулгые, мүн парти болон гү-...льно-экономическа политикын, совет арадай ...алые саашадань улам һайжаруулгын гол шу-...лнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна сек-...В. Андроповой үгэ дотор үгтэһэн сэгнэлтэ-...өшололнуудые Пленумдэ хабаадагшад нэгэн ...р һайшааба. Гэхэтэй хамта, олохон хүнүүд ...рэ үгэ хэлэхэдээ, хэдэ хэдэн дурадхалнуудые ...ажаглалтануудые хэһэн, арадай ажахын зарим ...ай хүдэлмэридэ, хүтэлбэрилгын гуримые ...һайжаруулгада бии байгаа арга нөөсэнүүдые ...рэглэлгэдэ, дутуу дунданиуудые усадхалгада ...хала асуудалнуудые табиһан байна. КПСС-эй ...енум дээрэ хэгдэһэн ажаглалтануудай, дурад-...шухала удха шанартай байһые хараада абажа, ...ртиина органуудай хабаадалгатайгаар хаража ...эдэ бүгэдые бэелүүлхэ талаар бодото хэм-...абахын тула тэдэнние зохихо СССР-эй мини-...тэ, албан зургаануудта эльгээхэ гэһэн шиид-...тбюро баталан абаба.

...даабаринуудаа хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхын, ...үүлэн дүүргэхын тула бүхы арга боломжо-...лэхын тула абаһан эршэ дэлисээ алдангүй, ...түрүүшын үдэрһөө хойшо улам эршэмтэйгээр ...иалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар ...В. Андроповой табиһан зорилго шухала удха ...айна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой ...дээрэ үшөө дахин тэмдэглэгдээ. Тиихэдэ ажа-...тын хэмжээе дээшэлүүлгэдэ, эрдэм, техникын ...хурдадхалгада, үйлэдбэриин хүсые, матери-...лай ба мүнгэн һангай нөөсэнүүдые бүри гүй-...эр хэрэглэлгэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүл-...кциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулгада, ...барилга бүхэндэ, ажахын эмхи бүхэндэ ал-...боалалта хэлгэдэ гол анхарал хандуулагдаха

...эрдэмэй интернат һургуулинуудта, хүүгэ-...нгуудта ба интернадай бусад эмхи зургаа-...үжүүлэгдэгшэдэй эрхэ байдалые һайжаруулха ...үүлэгдэһэн дурадхалнуудые КПСС-эй ЦК-гай ...хаража үзөөд, һайшааһан байна. Тусхайлбал, ...энүүдтэ, мүн гэр бүлынь гэшүүн бүхэндэ һа-...олзо оршынь 60 түхэригһөө дээшэ болодог-...үдтэ үхибүүдээ интернат һургуулинуудта байл-...түлөө түлбэри түлүүлхэгүй гэжэ хараа-...тернадуудта хүмүүжүүлэгдэгшэдые гутал хуб-...үхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр һайса хангахаар, ...нат һургуулинуудта, хүүгэдэй байшангуудта ...таарамжатай һайн эрхэ байдал байгуулха бу-...хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхээр хараалаг-...миллион шахуу хүүгэдтэ хабаатай элэ хэмжээ ...дые бэелүүлгэдэ 40 миллион түхэригэй нэмэлтэ ...уд хэгдэхэ байна.

...Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэг-...шо А. С. Баркаускас түрүүтэй совет делега-...ай хэрэгээр Аргентинэдэ ошожо ерэһэн тухай ...агнагдаа, энэ оронтой тогтоогдоһон али алин-...й туһатай харилсаа холбоогоо саашадань хүг-...эһэнтэй байһанаа тэмдэглэбэ.

...дотоодын ажабайдалай ба Советскэ Союзай ...олитикын бусад зарим асуудалнууд КПСС-...Политбюрогой заседани дээрэ зүбшэгдэн хэл-...шиидхэбэринүүд баталагдан абтаа.

...Й ОБКОМОЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ ...НФОРМАЦИОННО ...ЭДЭЭСЭЛ

...Буряадай обкомой пленум январиин 7-до боложо, ...асуудал хаража үзөө.

...пенсидэ гараһантайнь дашарамдуулан, А. У. МО-... КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретариин уялга-...өөлбэ.

...Буряадай обкомой нэгэдэхи секретаряар урдань ...ан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретаряар хүдэлжэ ...М. БЕЛЯКОВ һунгагдаа.

...ЦК-гай аппарадта харюусалгата хүдэлмэридэ оро-...дашарамдуулан, В. Г. БИРЮКОВЫЕ КПСС-эй обко-...хи секретариин уялгануудһаа пленум сүлөөлбэ. ...обкомой хоёрдохи секретаряар, бюрогой гэшүү-... КПСС-эй ЦК-гай аппарадта хүдэлжэ байһан ...АШЕЕВ һунгагдаба.

... хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гай Эмхидхэлэй-...хүдэлмэриин таһагые даагшын орлогшо ...ЛЬСКИЙ хабаадажа, үгэ хэлээ.

...дээрэ нүхэд В. Б. БАЗАРОВ — КПСС-эй Барга-...комой нэгэдэхи секретарь, В. В. САРЖАН — ...ЛВРЗ-гэй начальник, В. Б. САГАНОВ — респуб-...истрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, М. Л. ШУНКО-...н-Үдэ хотын 35-дахи һургуулиин директор, А. У. ...— КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, К. А. АЛБАШЕЕВ— ...бкомой хоёрдохи секретарь А. М. БЕЛЯКОВ — ...бкомой нэгэдэхи секретарь үгэ хэлээ.

...ХЭ АЖАЛАЙНЬ ТҮЛӨӨ БАЯР ХҮРГЭБЭ

...лон арадай аша туһада үнэн сэхээр ажаллаһа-... КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн Андрей Урупхеевич ...ЗТО КПСС-эй ЦК-гай Политбюро баяр хүргөө.

...ДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ...ДЭХИ СЕССИИН НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ

...ай АССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Со-...дэхи сесси Соведүүдэй байшангай конференц-...1984 оной январиин 10-да үглөөнэй 10 сагта

...ДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ...РЕЙШИНЭНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ ТУХАЙ

...ай АССР-эй Верховно Соведэй Старейшинэ-...Соведэй заседани Соведүүдэй байшангай конфе-...соо 1984 оной январиин 10-да үглөөнэй 9 саг-

...РЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ...ЕПУТАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

...ай АССР-эй Верховно Соведэй юһэдэхи сессидэ ...уряадай АССР-эй Верховно Соведэй депута-...дүүдэй байшангай 3-дахи дабхарай 423-дахи ...үглөөнэй 9 сагһаа үдэшын 7 саг болотор бү-...абтаха.

...н нээгдэхэ үдэр — 1984 оной январиин 10-да ...8 час 30 минутаһаа Соведүүдэй байшангай ...залай фойе соо бүридхэл хэгдэхэ.

РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй наймадахи сесси

АРАД ЗОНОЙ АЖАБАЙДАЛАЙ АША ТУҺАДА

РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй наймадахи сесси январиин 6-да Кремлиин Ехэ ордон соо хүдэлмэрилбэ.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат **Н. И. Масленников** РСФСР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1984 оной гүрэнэй түсэб тухай, 1983 оной түсэбэй дүүргэлтэ тухай элидхэл хээ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй һаяхан болоһон сессиин шиидхэбэринүүдһээ үндэһэтэй бүгэдэ арадай политическэ ба ажалай ехэ эдэбхиин оршон байдалда РСФСР-эй Верховно Соведэй наймадахи сесси үнгэржэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Республикын Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1984 оной гүрэнэй түсэбэй проект КПСС-эй XXVI съездын, партиин Центральна Комитедэй удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые саашадань бэелүүлхэ талаар шэглүүлэгдэнхэй байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэхэ зуураа, 1983 оной түсэбөөр хараалагдаһан гол шухала даабаринуудые дүүргэлгын дүнгүүдтэ тогтобо.

Республикын промышленность продукци худалдаха, гол зүйлэй олохон эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. 1982 онойхитой жэшэбэл, промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 3,2 процентээр ургаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо дээшээ байна. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлээ. 1982 онойхидо орходоо ажалай бүтээсын ургалта эрид дээшэлжэ, энээнэй ашаар национальна доходой ургалтын 93 процент абтаба.

Россин Федерациин хүдөөгэй ажалшад Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа эсүүлһэн байха юм. 1982 онойхитой сасуулхада, 1983 ондо хүдөө ажахын бүхы продукци 3 миллиард түхэригөөр ехэдхэгдээ.

1983 ондо һайн үрэ дүнгүүдэй туйлагдаһые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглээд, РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөлгэдэ үшөөл ехэ зорилгонууд шиидхэгдээгүй байна гэжэ тоолоно. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, түүхэй эд, материалнуудые, түлишэ, электрын элшэ хүсэ алмахын, гол фонднууд болон үйлэдбэриин хүсэнүүдые хэрэглэлгые һайжаруулхын, эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын туйлалтануудые нэбтэрүүлгые хурдадхахын тула арга нөөсэнүүд гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэгдэнэгүй.

Гүрэнэй түсэбэй проект дотор хараалагдаһан эршэ дэлисэ, тэнсүүринүүд экономико хүгжөөхэ, үнгэрһэн жэлэй һайн хубилалтануудые батадхаха талаар партиин табиһан зорилгонуудта тааралдана гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Энэ жэлэй түсэбэй эгээл шухала, гол зорилгонуудта тэрэ саашадаа тогтоһон байна.

1984 ондо РСФСР-эй национальна доход 4,2 процентээр ургаха. Национальна доходой бүхы ургалта арад зоной һуудал байдалые һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэхэ юм. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 3,5 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр түсэблэгдэнэ.

Агропромышленна комплексые хүгжөөхэ зорилгонууд КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленум дээрэ баталагдан абтаһан Эдеэ хоолой программатай зохилдоно. Үнгэрһэн жэлэйхитэй жэшэбэл, хүдөө ажахын бүхы продукциие 5 процентһээ дээшэ ургэдхэжэ, 65,4 миллиард түхэригтэ хүргэхөөр хараалагдаа.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэдэ, тэрэниие хурдан түргэнөөр дээшэлүүлгын эрхэ нүхэсэлнүүдые хүдэлгэхэ хэрэгтэ түсэб дотор ехэ анхарал хандуулагдана. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукциин ургалтын—90 гаран процент, хүдөө ажахын бүхы продукци, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри, ашаанай эрьесэ абтахаар хараалагдана. Эрдэм, техникын туйлалтануудые арадай ажахын бүхы һалбаринуудта үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар эдэ бүгэдэ туйлагдаха юм.

Ажалай бүтээсэ түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхые, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр хямдаруулхые туйлаха гээшэ партиин табиһан нэмэлтэ даабари болоно гэжэ Россин ажалша коллективүүдтэ тоолоно.

Промышленностиин түсэб табихадаа, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдээр — арадай ажахын эрилтэнүүдые, харин хүн зониие арадай хэрэглэмжын эд бараагаар бүри гүйсэд дүүрэнээр хангалгада онсо анхарал хандуулагдаба.

«1983—1985 онуудта хүн зониие арадай хэрэглэмжын эд бараагаар хангалгые һайжаруулха нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүэй Соведэй тогтоолһоо, РСФСР-эй Верховно Соведэй ўрдахи сессиин шиидхэбэринүүдһээ үндэһэлэн гараһан даабаринууд 1984 оной түсэб дотор хараада абтаһан байна. Үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулбал, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 4,7 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, 178 миллиард түхэригтэ (розничэ сэнгүүдээр) хүргэгдэхэ.

Мүнөө үедэ арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые, хүн зоной һуудал байдал хангалгые хүгжөөлгын комплексно программа зохёогдожо байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. 1984 оной түсэбтэ даабаринууд энэ программын хубинь болохо юм.

Министерствэнүүд болон албан зургаанууд, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, арадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхые, тэдэниие үйлэдбэрилгэдэ предприятинуудые хабаадуулхые туйлаха шухала.

Россин агропромышленна комплексые хүгжөөлгэдэ элидхэлшэ саашадаа дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ. Үнгэрһэн табан жэлэй жэлэй дундуур хэмжээнтэй жэшэжэ үзэбэл, 1984 ондо хүдөө ажахын бүхы продукци 14,4 процентээр ургаха байна. Хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхээр хараалагдана.

Мелиоративна барилга үргэн хэмжээнтэйгээр үргэлжэлүүлэгдэхэ. 279 мянга гаран гектарай уһалууриин, 316 мянган гектарай хатаагдаһан газар ашаглагдахаар түсэблэгдэнэ.

РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьһэтэ зоные саашадань шэнэдхэн хубилгаха, түс зоных хүдөө ажахын ба агропромышленна комплексын бусад һалбаринуудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдаа. Түбэй Хара хүрьһэтэ экономическа районой хүдөө ажахы комплексноор хүгжөөгдэхэ. Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ энэ һалбариин үйлэдбэриин бааза бэхижүүлэгдэхэ байна.

Гүрэнэй капитальна һомололгонуудай, колхозуудай мүнгэ зөөриин 21 миллиард түхэриг республикын хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гаргашалагдаха.

Хүдөөгэй ажалшадай гэр байрые, соёлой ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулгын программые бэелүүлгэ үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Бүхы зүйлэй һомололгонуудһаа 6 миллиард шахуу түхэриг эдэ зорилгонуудта гаргашалагдаха байна.

Эдеэ хоолой программатай зохилдуулагдажа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые болбосоруулан буйлуулдаг һалбаринуудта үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхөөр хараалагдана. Байгша ондо эдэ һалбаринуудай предприятинууд 47 миллиард шахуу түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ ёһотой.

1984 оной түсэбэй проект дотор арадай ажахын гол һалбаринуудай нэгэн болохо транспортдо ехэ анхарал хандуулагдана гэжэ үгэ хэлэгшэ саашадаа мэдүүлээ. Машина түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэлгые һайжаруулхаар, ашаа тээлгэ ба буулгалгада тэдэнэй һаатан зогсолгые хорооходор хараалагдана. Түмэр замай транспортаар ашаа зөөлгэ 2 шахуу процентээр дээшэлүүлэгдэхэ. Ниитын хэрэглэмжын автомобильна транспортаар ашаа зөөлгэ 1,7 процентээр ургэдхэгдэхэ юм.

Капитальна һомололгонуудай ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ түсэб дотор ехэ анхарал хандуулагдана. Үйлэдбэриин барилгада, гаргашалагдаха бүхы мүнгэ зөөриин 30 шахуу процент шэнэ техникээр хангалгада, хүдэлжэ байгаа предприятинуудые һэльбэн шэнэлэлгэдэ гаргашалагдаха.

Капитальна һомололгонуудай байгуугамжые һайжаруулхаар хараалагдана. Гол фонднуудай эдэбхитэй хубинь болохо түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдтэ гаргашалагдадаг мүнгэ зөөри ехэдхэгдэхэ байна. Жэлэй һүүл болотор дүүргэгдээгүй барилгануудай хэмжээн 1 миллиардһаа дээшэ түхэригөөр бага болгогдохо гэхэ гү, али нормотой зохилдохо ёһотой.

Республикын арадай ажахыда бүтээсэ ехэтэй машина түхеэрэлгэнүүд, алмалта арьбалалтатай шэнэ материалнууд, түрүү технологическа процессууд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ. Республикын министерствэнүүд болон албан зургаануудай предприятинуудта 400 шэнэ түхэлэй промышленна продукци гаргагдажа эхилхээр түсэблэгдэнэ. 774 предприяти, цех болон участок үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулагдахаар, автомадаар хангагдахаар, 30 мянга шахуу автомат лини тодхогдон табигдахаар хараалагданхай.

Республикын научна эмхи зургаанууд, организацинууд, предприятинууд ниитэ-союзна эрдэм, техникын 800 гаран даабариие, арадай ажахын 23 программые бэелүүлгэдэ хабаадалсаха байна.

Арад зоной һуудал байдалые саашадань улам һайжаруулгада элидхэл дотор ехэ анхарал хандуулагдаа. Хүн бүхэнэй хүртэсэдэ бодото олзо оршо 3,6 процентээр ургаха юм. Хэрэглэмжын ниитын фонднууд 2,8 миллиард түхэригөөр дээшэлжэ, 81 миллиард шахуу түхэригтэ хүрэхэ байна. Энэнь табан жэлэй түсэбтэ даабариһаа дээшээ юм. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дундуур салин хүлһэн —196 түхэриг хүрэтэр, колхознигуудай ажалай түлбэри 156 түхэриг хүрэтэр дээшэлхэ.

Байгша ондо розничэ эд бараанай эрьесын хэмжээн 5,3 процентээр ургажа, 180 миллиард түхэригһөө дээшээ гараха. Хүдөө нютагуудта, Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй районуудта тэрэнэй ургалта хүгжөөгдэхөөр түсэблэгдэнэ. Кооперативна ба колхозно худалдаа наймаан саашадаа хүгжөөгдэхэ юм.

Республикын газар дайда дээрэ дүн хамта 61 миллионһоо дээшэ дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана. Энэнь 6 миллион шахуу хүнэй байра байдалые һайжаруулха арга олгохо.

302 мянган һууритай юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые, 200 мянган гаран һууритай хүүгэдэй саадуудые, яслинуудые, 24 мянган оро дэбдихэртэй больницануудые, халаан соогоо 35 мянган хүниие хангаха аргатай поликлиникэнүүдые барихаар түсэблэгдэнэ.

Оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалха, байгаалиин нөөсэ баялигуудые гамтайгаар ашаглаха хүдэлмэри ябуулгада 1,3 миллиард шахуу түхэригэй гүрэнэй мүнгэ зөөри һомологдохо байна.

Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хубаарилан табиха, экономическа районуудай ажахые хүгжөөхэ тухайда элидхэлшэ саашадаа хэлэхэдээ, түлишын-элшэ хүсэнэй комплексын һалбаринуудай хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байһан республикын зүүн районуудта онсо анхарал хандуулагдана гэжэ тэмдэглээ.

(Эхин. Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

1984 МАРТЫН 4 — СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

АЖАЛШАДАЙ ҮНДЭР ЕХЭ ЭТИГЭЛ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДУУДТА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ Буряадай АССР-һээ һунгагдаха депутадта кандидадые дэбжүүлгын суглаанууд Хориин 524-дэхи һунгуулиин округой харьяата ажалша коллективүүдтэ болобо.

Һунгалтын урда тээхи түрүүшын иимэ суглаан Хориин районой Анаагай совхозой 2-дохи отделениин түб Онинборск тосхоной хүдөөгэй клуб соо үнгэрэгдөө. Эндэ ажахын управлениин, отделени бүхэнэй, гараж болон мастерскойн хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба алба хаагшад сугларһан байна. Түс суглаае совхозой профкомой түрүүлэгшэ В. А. Ильин нээхэ зуураа, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын политическэ ехэ удха шанар тухай, энэ кампаниие нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүгэдэ ниитын социалис мүрысөөнэй улам үргэдэн дэлгэржэ, ажалай амжалтануудай туйлагдажа байһан тухай оролто үгэ соогоо тэмдэглээ.

Совхозой 3-дахи отделениин ахалагша хонишон Б-Ж. Д. Дондоков түрүүлэн трибунада гараба.

— СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ ехэ хүндэтэй эрхэ манай совхозой коллективтэ олгогдобо. Ушар тиимэһээ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ Хориин 524-дэхи һунгуулиин округһоо һунгагдаха депутадта кандидадаар өөрынгөө ажахын Буламай отделениин ахалагша хонишон Дулма Жимбуевна Дондоковае дэбжүүлхые дурадханаб.

Би Дулма Жимбуевнае үнинэй танихаб. Совхозой гол һалбари дээрэ бидэ хүдэлнэбди. Жиирэй хонишоноор, удаань һаалишанаар хүдэлжэ ябаһан залуу малшан 1976 ондо ахалагша хонишоноор томилогдоо һэн. Тэрэ найдабаринь эрхимээр харюулжа ябана. Арбадахи түсэбтэ табан жэлдэ түл абаха даабаряа 109 процент, нооһо — 106 процент дүүргээ һэн. Энэ табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада 1372 хурьга түлжүүлхэ ёһотой һаа, 1530 толгой томо болгоо. Хонин бүриһөө дунда зэргээр энэ хугасаада жэл бүхэндэ 3,5 килограмм нооһо хайшалдаг байгаа.

Нэгэдэхи классай мастер-малшан, Краснопартизанска сельсоведэй депутат, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой гэшүүн, Буряадай АССР-эй габьяата малшан, Ажалай Алдар Солын III шатын орденто манай нютагай басаган Дулма Жимбуевна Дондоковае депутадта кандидадаар дэбжүүлэе гэһэн минии дурадхалые дэмжэхыетнай та бүгэдые уряалнаб,— гэжэ нүхэр Дондоковой хэлэхэдэнь, суглаанда хабаадагшад альга ташалгаар угтаба.

Энэ дурадхалыень суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн Онинборскын дунда һургуулиин багша Д. Ц. Ширапов, 1-дэхи отделениин механизатор Д. Н. Жамсаранов, гуговодуудай бригадир, ветерануудай районно соведэй түрүүлэгшэ А. И. Козлов, 2-дохи отделениин хонишон Л. И. Дриевская, совхозой ахамад экономист Р. Н. Ильин, ажахын директор Б. С. Цыбиков гэгшэд халуунгаар дэмжэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ Хориин 524-дэхи һунгуулиин округһоо һунгагдаха депутадта кандидадаар совхозойнгоо ахалагша хонишон **Дулма Жимбуевна Дондоковае** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаа.

* * *

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадые Хориин 524-дэхи һунгуулиин округһоо дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаан «Георгиевский» совхоздо боложо үнгэрөө. Түс суглаае оролто үгэ хэлэжэ, Ашангын сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Б. Н. Бадмаев нээгээд, совхозой 2-дохи отделениие даагша Б-М. Ц. Дондоковто үгэ үгэбэ.

Үгэ хэлэгшэ нүхэр Дондоков СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Хориин 524-дэхи һунгуулиин округһоо районойнгоо Анаагай совхозой ахалагша хонишон Дулма Жимбуевна Дондоковае дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулаа. Тиихэ зуураа өөрынгөө дурадхаһан кандидадай ажалай намтартай һунгагшадые танилсуулба.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн совхозой механизатор Ц. А. Цыренов, тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир О. А. Катин болон бусад энэ дурадхалыень халуунаар дэмжэжэ байһанаа элирхэйлбэ.

Тиигэжэ суглаанда хабаадагшад **Дулма Жимбуевна Дондоковае** СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн һаналтайгаар абаһан байна.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

* * *

СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин Улаан-Үдын 360-дахи округһоо Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй слесарьнуудай бригадир Юрий Николаевич Родьев Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллективэй хамтын суглаан дээрэ дэбжүүлэгдэһэн байна. Тэрэнэй кандидатурые дэмжэлгын суглаан Н. М. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумдэ болобо.

Багшанарай болон һурагшадай хамтын суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн багша Е. А. Бредис, лаборантка В. Ц. Сугарова, отделениин комсомолой организациин бюрогой секретарь А. Елаева, директорэй орлогшо Л. А. Цивилева, техникумэй һурагша В. Окишева гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, локомотив-вагон заһабарилгын заводой дизельнэ цехэй слесарьнуудай бригадир Ю. Н. Родьевой кандидатурые халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн **Юрий Николаевич Родьевые** дэмжэхэ тухай шиидхэбэриие хүдөө ажахын техникумэй коллектив нэгэн дуугаар батална.

Х. СОКТОЕВ.

* * *

«Ремстройтрестын» барилга-заһабарилгын нэгэдэхи управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай хамтын суглаан уржадэр үнгэрэгдэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Василий Васильевич Кузнецов, ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй слесарьнуудай бригадир Юрий Николаевич Родьев гэгшэдые халуунаар дэмжэбэ.

Модошо дархашуулай бригадир, Ажалай Алдар Солын III шатын орденой кавалер, коммунис ажалай ударник Б. П. Домострой, ахалагша экономист А. А. Сдобина, управлениин начальник Г. И. Богданов, участогай начальник А. Б. Бальжиров гэгшэд үгэ хэлэхэдээ СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн эдэ нүхэдые халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **Василий Васильевич Кузнецовые**, ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй слесарьнуудай бригадир **Юрий Николаевич Родьевые** дэбжүүлхэ гэжэ нэгэдэхи РСУ-гай коллектив хамтын суглаан дээрээ нэгэн һаналтайгаар шиидхэбэ.

* * *

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай хамтын суглаан түс заводой конференц-зал соо уржадэр боложо үнгэрбэ. Эрхүүгэй һунгуулиин 10-дахи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Михаил Алексеевич Ясновэ**, Буряадай АССР-эй Советскэ 517-дохи һунгуулиин округһоо Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн РСФСР-эй арадай артист, РСФСР-эй М. И. Глинкын нэрэмжэтэ Гүрэнэй шангай лауреат **Дугаржап Цыренович Дашиев** гэгшэдэй кандидатурануудые заводой суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд халуунаар дэмжээ.

Заводой парторг П. К. Козырев, Ленинэй орденой кавалер, 4-дэхи цехэй партийна организациин секретарь В. В. Минин, 12-дохи цехэй инженер-экономист Д. В. Балдуева, Ажалай Алдар Солын III шатын орденой кавалер, 3-дахи цехэй слесарь Г. М. Лебедев, заводой директор А. В. Юхлин гэгшэд сугларагшадай урда үгэ хэлэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн эдэ нүхэдэй кандидатурануудые халуунаар дэмжэхыень уряалаа.

* * *

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Ажалай Улаан Тугай орденто буряад драмын академическэ театрай артистнар болон техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан баярай оршон байдалда үнгэрбэ. Баярай энэ суглаае театрай артист М. Ж. Жапхандаев нээжэ, театрай директор Ц. А. Балбаровта үгэ үгэбэ.

— Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай, багшанарай институдай, Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин хүдэлмэрилэгшэд, профессорнүүд, багшанар, студентнэр болон алба хаагшадай зүгһөө СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн РСФСР-эй арадай артист, РСФСР-эй М. И. Глинкын нэрэмжэтэ Гүрэнэй шангай лауреат Дугаржап Цыренович Дашиевай кандидатурые халуунаар дэмжэнэб, — гэжэ Ц. А. Балбаров мэдүүлээд, Буряад оронойнгоо элитэ дуушан Дугаржап Дашиевай ажабайдалай намтар, вохёохы хүдэлмэри тухайнь тобшоор хөөрэжэ үгөө.

Удаань Буряадай АССР-эй арадай артистка Д. Б. Сангажапова, театрай ахамад режиссер В. И. Кондратьев, Буряадай АССР-эй габьяата артист Б-Д. Ц. Будаев, Буряадай АССР-эй арадай артист, театрай парторг Г. Б. Бутуханов гэгшэ үгэ хэлэжэ, Буряадай АССР-эй Советскэ 517-дохи һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн РСФСР-эй арадай артист **Дугаржап Цыренович Дашиевай** кандидатурые дэмжэхэ гэһэн шиидхэбэри хамтын суглаан дээрэ абтаба.

Х. ДОРЖИЕВА.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

РАЙКОМ, ХАМТЫН ПОДРЯД

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай майн болон ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ замууд тодорхойлогдонхой. Илангаяа экономическа хүдэлмэри һайжаруулха, колхоз болон совхозуудта ажахын тоосоо, ажалай болон үйлэдбэриин эмхидхэлэй түрүү онол арга нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагданхай гээшэ. Хүдөөгэй ажалшадай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ, ажалай журам шангадхаха. Эдэ хоолой программые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хамтын подряд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Ажалай хуушанай эмхи гуримаар хүдэлбэл, түсэб болон абаһан уялгануудаа гүйсэд бэелүүлхын аргагүй болоо гэжэ саг элитээр харуулна. Тиимэһээ хамтын подряд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын тула эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаха болоно. Энээниие партиин Түнхэнэй райком хараадаа абажа, зарим тэды хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Мүнөө районой колхоз болон совхозуудта хамтын подрядай гуримаар 48 звено болон бригада хүдэлнэ. Тэдэнэй 30-ниинь газар тариалангай болон нуга сабшалангай хүдэлмэри, 18-ниинь мал ажал эрхилнэ.

Хамтын подрядай гурим үйлэдбэридэ бэлэхэнээр нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Эмхидхэлэй, ойлгуулламжын горитой хүдэлмэри ябуулха шухала.

Район дотор эгээн түрүүн 1979 ондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Шанаагай тракторно-тариан ажалай бригада, «Сибиряк» колхозой силос дараха звено энэ шэнэ гуримаар хүдэлжэ эхилһэн юм. Теэд эндэ бидэ алдуу гаргаһан байгаабди. Жэшээлхэдэ, Шанаагай тракторно-тариан ажалай бригадада гэшүүдэйнь тоо хэмһээ олон байхаһаа гадна, хүн бүхэнэй хабаадаланай зэргээр салин хубаарилха гурим хараада абтагдаагүй һэн. Тиимэһээ ажалдаа хожомдохо, заримдаа бүри ерэхэгүй ушарнуудшье үзэгдөө. Мүн лэ энэ бригадын гэшүүдэй өөһэдынь һанамжа анхарагдангүй үлэһэн байгаа. Бэе бэедээ гүйсэд этигэдэг, хоорондоо тааража, эбтэй зетэйгээр хүдэлдэг хүнүүдһээ бүридэһэн коллектив амжалта түйладаг гээшэ. Энээнһээ гадна тэдэниие ондоо ажалда һамшааха, һаатуулха ябадал гараа. Үшөө нэгэ алдууень юуб гэхэдэ, тэдэнэртэ ажахын тоосооной даабари түсэблэгдэхэдөө, урда табан жэлдэ абтаһан ургасын хэмжээнһээ үндэһэлэнгүй үгтэһэн байгаа. Тиимэһээ үйлэдбэрилһэн продукциин аккордно сэн бирагүй болошоо.

Һүүлэй үедэ КПСС-эй райком, райгүйсэдком болон районой агропромышленна нэгэдэл хэһэн алдуугаа хараада абажа, эгээн түрүүн хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй анхаралые хамтын подрядта хандуулха, тэрэниие һайнаар шудалха хэрэгтэнь туһалха гэжэ шиидэһэн байна. Энэ зорилгоор бидэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэһэн, һуралсал эмхидхэһэн, республикынгаа бусад районуудта, Новосибирскэ областиин ажахынуудта энэ хэрэгэй ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан дүй дүршэлтэй танилсаһан байнабди.

Энэл асуудалаар «Сибиряк» колхоздо семинар үнгэргөө һэмди. Эндэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд, бригадирнууд болон звенонуудые ударидагшад фермэ болон отарануудые даагшанар ажалаа хамтын подрядай гуримаар эмхидхэхэдэнь тохёолдоһон алдуунууд, зарим тэды дүй дүршэл тухайгаа хөөрэһэн байна. Тиихэдэ хамтын подрядай гуримаар яһала амжалтатай хүдэлжэ байһан тус ажахын силос дараха, орооһо тарая ургуулха звенонуудай ажалтай семинарта хабаадагшад танилсаһан юм.

«Ажалаа хамтын подрядай гуримаар эмхидхэхэ ябадал— амжалтын түлхюур мүн» гэһэн темээр научно-практическа конференци үнгэргөөбди. Энэ конференци дээрэ районой агропромышленна нэгэдэлэй начальник А. А. Сымбелов элидхэл хэһэн юм. Мүн эндэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хөөрэһэн байна. Конференци дээрэ ажахын тоосоогоор хүдэлжэ байһан шэнэ подразделенинүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүд тодорхойгоор зүбшэн хэлсэгдээ һэн.

КПСС-эй райком районой агропромышленна нэгэдэлтэй хамта ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй болон дунда звеногой хүтэлбэрилэгшэдэй, райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэдэй ниитэ-политическэ аттестаци үнгэргэһэн юм. Тэрэнэй дүнгүүдээр «Восточные Саяны», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай зарим мэргэжэлтэд шанга шүүмжэлэлдэ орожо, ажалһаа сүлөөлэгдэһэн байна.

Мүн лэ партийна организацинуудай секретарьнуудтай семинар-зүблөө үнгэргэһэн байнабди. Эндэ ажахын тоосооной коллективүүдые бүридүүлгэдэ, тэдэнэй үдэр бүхэнэй ажал ябуулгада партайна эхин организацинуудай нүлөөн ехэ байха ёһотой гэжэ тэмдэглэгдээ һэн. Онсолходо, партийна организацинууд хамтын подрядай гуримаар хүдэлхэ коллективүүдые байгуулха хэрэгые онсо хиналтада абаха ёһотой бшуу.

Хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ эхилһэн бригада болон звенонуудай гэшүүн бүхэн энэ түрүү онол аргын гол ёһо болон удхашанарые һайнаар ойлгожо абахадаа, ехэ амжалта түйлаха байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ тэдэнэй дунда ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха, һуралсал эмхидхэгдэхэ болоно бшуу. Энэ ажал ябуулга партийна зарим организацинуудта яһала эмхитэйгээр ябуулагдажа байнхай.

Ажалай эмхидхэлэй тус шэнэ онол арга нэбтэрүүлхэдэ хэр зэргэ дүнгүүд туйлагданаб гэжэ хаража үзэе. Мүнөө жэлэй сагай уларилаи хэды хүндэ хүшэршье һаань, олонхи ажахынуудта хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг бригада болон звенонуудые байгуулһанай ашаар хабарай тарилгын хүдэлмэриие нёдондо жэлэйхиһээ арбан хоног урид дүүргээбди. Мүн нёдондо жэлэйхидэ орходоо, үбһэ тэжээл горитойгоор бэлэдхэгдээ, орооһо тарияншье ехэ абтаа.

Тодорхой жэшээнүүдые абажа харая. Түнхэнэй совхоз энээнэй урда жэлнүүдтэ орооһо тарианай бага ургаса хуряажа абадаг байһан юм. Нёдондо тус ажахыда орооһо үйлэдбэрилхэ гурбан звено байгуулагдаад, хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ эхилээ. Механизаторнуудынь эсэсэй дүнгүүдээр салин хүлһэеэ абаха гуримда оролоороо, ажалдаа ондоохоноор хандадаг болоо юм. Энээнэй ашаар совхоз 1983 ондо гектар бүриһөө 14 центнер гэхэ гү, али урда жэлэйхиһээ 3,2 центнерээр үлүү тарая абаһан байна. Ушар иимэһээ эндэхи звенонуудай гэшүүд эсэсэй дүнгүүдээр нилээд ехэ салин хүлһэ болон урмашуулга абаха зэргэтэй.

Баһа нэгэ ондоо жэшээ дээрэ тогтоё. Саянай совхоздо олон жэлэй туршада районой предприяти болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад ерэжэ, үбһэ хуряалгадань туһалдаг байһан юм. Харин үнгэрһэн зун хамтын подрядай гуримда ороһон тус ажахын үбһэ хуряалгын звенонууд иимэ туһаламжаһаа арсаа. Ушарынь гэхэдэ, хамтын подрядта орогшод ажахын экономическа алдаатай тоололгын хүдэлмэри хэжэ, бүхы ажалаа өөһэдынгөө хүсөөр хэхэ гэжэ шиидээ юм. Теэд ямаршье туһаламжа эрингүй, урданайхиһаа үлүү ехэ үбһэ тэжээл өөһэдөө хуряажа абаа.

Хамтын подряд хэрэглэн хүдэлхэдэ, ажалай бүтээсэ горитоигоор дээшэлнэ. Жэшээлхэдэ, түрүүндэ «Сибиряк» колхозой гэшүүд шэмэтэ тэжээл нөөсэлхэ ажалаа 2,5 һарын туршада хэжэ дүүргэдэг байһан юм. Харин хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг силос бэлэдхэгшэдэй звено энэ ажалаа 40 үдэрэй туршада дүүргэһэн байна. Товшолон хэлэхэдэ, богони сагай туршада эрхим шанартай тэжээл дарагдаа, звеногой гэшүүд эсэсэй дүнгүүдээр ехэ салин хүлһэ абаха болоо.

Гэбэшье ажал һайнаар эмхидхэхэ, энэ түрүү онол арга районой ажахынуудта нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ дутагдалнууд үшөө бии. Илангаяа, мал ажалда түрүү онол арга нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри манда бирагүйгөөр ябуулагдана. Саашадаа партиин райком, түбхын түрүүндэ тэрэнэй хүдөө ажахын таһаг хамтын подрядай гурим нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха болоно.

Н. ТАРБАЕВ,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой хүдөө ажахын таһагые даагша.

«МИЛЛИОНЕРНҮҮД»

Анатолий Кузьмич Шевченко Москвада уригдажа, шахтернуудай занишалта һайндэрые тэмдэглэһэн баяр ёһололой суглаанда хабаадалсаа юм. Орон соогоо шалгарһан эрхим горнягуудтай тэндэ уулзан хөөрэлдэхэдөө, бригадынгаа зарим тэды амжалтанууд тухай омогорхон хэлээ бэлэй.

Аяар миллион кубометр малтаабди гэжэ гү? — гэжэ бусад хизаарай экскаваторщигууд гайхаһан байха юм. — Унжагай ута үбэлтэй Сибириин эрхэ байдалда эды шэнээн хүрьһэ шорой урбуулжа хаяха гээшэнь тиимэ бэлэн хэрэг бэшэл. Нүүрһэ нээмэл аргаар малтажа абадаг дулаан газарай уурхайнуудташье ажалай иимэ ехэ бүтээсэтэй экипажнууд үсөөн ха юм.

Тоо, баримтануудые тобойсо харуулжа, бодото хэрэгүүд тухайгаа тодорхойгоор хэлэжэ, Холбоолжоной уурхайн түрүү горняк үнэншэмөөр амжалтаяа гэршэлээ һэн.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо Шевченкын хүтэлбэрилдэг бригада ЭКГ-5А түхэлэй экскаваторые бүтээсэтэйгээр ашаглаха гэһэн зорилго урдаа табиһан байна. Дээшэлүүлэгдэһэн нормативаар хүдэлхын тула нэн түрүүн халаан бүхэнэй ажалай эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулха гэжэ оролдоо юм. Бригадын хамтын суглаан дээрэ гэшүүн бүхэнэй бэлиг шадабари, бэлэдхэл, дүршэл, ажалай журам тухай зүбшэн хэлсэһэн байгаа. «Хүн бүхэн коллективэй урда харюусалгатай, мүн коллектив гэшүүн бүхэнэйнгөө түлөө харюусаха ёһотой» гэһэн дүрим социалис уялга соогоо оруулһан юм. Арба хоноод лэ ажалай дүнгүүдые сөөсөлходоо, бригадын гэшүүн бүхэнэй оруулалсаһан хубитые хамтын суглаан дээрэ зүбшэн тодорхойлхо гурим нэбтэрүүлэгдээ.

Түрүүшээр иимэ шанга эрилтэдэ дадажа ядаһан зарим хүдэлмэришэд элирээ бэлэй.

— Мантай үнинэй хүдэлдэг, дүй дүршэлтэй болоһон нэгэ нүхэрнай бэерхэжэ, урдахяа хараһан янзатай, нэгэтэ халаанайнгаа хүдэлмэриие сагһаа урид зогсоохоһоо гадна, удаадахи халаанда хүдэлхэ нүхэдтөө бэлэдхэлэй техническэ харууһалга экскаватортаа хэнгүй ябашаһан байгаа. Үглөөдэрынь бидэнэр бригадын совет дээрэ тэрэ нүхэрэйнгөө ябадалые шүүмжэлжэ, урданайнь габьяае хараадаа абабашье, ажалай бүтээсын эгээн доодо шатын балл сэгнэлтэ табяа бэлэйбди. Бусад хүдэлмэришэдтэ, илангаяа залуу хүбүүдтэ хэшээл боложо үгөө ёһотой, — гэжэ Анатолий Кузьмич энеэбхилэн хэлэхэ юм.

Шевченкын бригадада илгажа шэлэгдэһэн онсо дүршэлтэй горнягууд хүдэлнэ гэжэ доогуур хэлсэдэг ушар дэмы хооһон үгэнүүд гэжэ бодото ажабайдал гэршэлнэ. Үнэн дээрээ тус бригада нэгэ жэлээр бүридөөгүй юм. Өөрөө Анатолий Кузьмич Холбоолжоной уурхайда арбан табан жэлэй туршада ажаллахадаа, анха түрүүшээр экскаваторай машинистын туһалагшаар нилээд саг соо мэргэжэл шудалһан намтартай. Тиигэжэ дүршэлтэй болоһонойнь удаа тэрэниие шэнэ экскаватор хабсаргаха бригадын хүтэлбэрилэгшөөр томилоо бэлэй. Тэрэ үедэ Шевченкын бригадада түсхайгаар шэлэгдэһэн мэргэжэлтэд бэшэ, харин экскаваторнуудай экипажнуудта оролсоогүй, дүй дүршэлөөршье бага, һаянайл уурхайда хүдэлхэеэ ерэһэн хүнүүд эльгээгдэдэг байгаа.

Имагтал тиихэдэ мүнөөнэй бригадын гол хүсэн бүридэжэ эхилээ юм. Бригадир эрилтэтэйгээр туһалагшадтаа хандадаг заншалтай юм. «Хүдэлхэ дуратай һаа, оролдосынгоо ашаар мэргэжэлээ дээшэлүүлхэш, дүршэлтэй болохош, хэрбээ хүдэлхэ дурагүй, хайша хэрэгээр ажалдаа хандадаг һаа, манай коллективтэй эбсэхэгүйш» гэһэн дүрим Шевченко баримталдаг. Хүн бүхэн өөрынгөө абари зантай, теэд хамтын хэрэгые нэн түрүүн урдаа табидаг зон бригадирай дура татадаг. Вячеслав Гречишкин, Владимир Мулюкин, Владимир Кашин гэгшэд экскаватор хабсаргажа эхилэлсэхэһээ хойшо мүнөөшье болотор бригадада хүдэлжэ, хубитаяа ехээр оруулна. Удаань В. Быков, Г. Хорев, тэрэшэлэн Гусиноозерско ГПТУ һаяшаг дүүргэһэн Н. Куйдин гэгшэд бригадын гэшүүн болоһон байна. Һурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие үдэр бүриин ажалай жэшээгээр ахамад нүхэд ябуулна гэхэдэ болоно. Оньһон орёо техникээ саг үргэлжэ харууһалан, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаһанай ашаар Шевченкын бригада ганса Холбоолжоной уурхайн коллектив соогоо бэшэ, мүн «Востоксибуголь» нэгэдэлдэ рекорд олон удаа түйлаһан байха юм.

1981 ондо тус бригада түсэбэй ёһоор 916 мянган кубометр малтаха аад, 1442 мянган, удаадахи жэлдэ — 1499 мянган, харин 1983 ондо 1500 шахуу мянган кубометр хүрьһэ шорой малтаһан байна. Тиигэжэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй түсэб дүүргэбэ. Табан жэлэй түсэбые А. К. Шевченкын бригада энэ жэлэй август һарада, Шахтерой үдэртэ дүүргэхэ хүсэлэнтэй юм.

— Энэ жэлдэ амжалтануудаа арьбадхаха рекорд — 1 миллион 500 мянган кубометр — түйлаха зорилготойбди, — гэжэ Ажалай Улаан Тугай орденто, «Шахтерой Алдар соло» тэмдэгэй дүүрэн кавалер коммунист Анатолий Кузьмич Шевченко мэдүүлнэ.

Н. НАМСАРАЕВ.

Алексей Павлович Бартуков 18 наһатайдаа Совет Армида алба хэжэ, Эхэ оронойнгоо зүүн хилэ сахилсаһан намтартай. Пулемётчик Бартуков 1945 ондо япон империалистнуудые бута сохилгондо хабаадалсажа, «Японие илаһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан юм.

Дайнай ветеран хори гаран жэлэй туршада судна бүтээлгын заводто хүдэлнэ. Мүнөө гурбадахи цехэй түрүү фрезеровщик. Дайнай, ажалай ветеран, 1943 онһоо КПСС-эй гэшүүн Алексей Павлович хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда ехэ хүндэтэй ябадаг. Улаан-Үдын горсоведэй, Советскэ районой Соведэй депутадаар оло дахин һунгагдаһан, мүнөө Советскэ районой арадай сүүдэй заседатель.

А. П. Бартуковай олон жэлэй туршада заводто хүдэлһэниинь үндэрөөр сэгнэгдээ. Тэрэ «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, «Ажалда шалгарһанай түлөө», «Шэн габьяата ажалай түлөө». В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн медальнуудаар шагнагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. П. Бартуков.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фототекст.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН

ҺҮН ДАЛАЙН

Зэдын коммунистнууд областной партийна конференциин делегадуудай дунда «Мир» колхозой Хара-Үбсэнэй фермын суута һаалишан, Марта Данзановна Гармаевагай шаби, залуу коммунист Ольга Мандировна Цыдыповае нэрлэһэн байгаа.

Ольга Цыдыпова һаалишанаар зургаадахи жэлээ хүдэлжэ байна. Түрэл Бургалтайнгаа дунда һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ хото городой залуушуулай ажабайдалаар һонирхон Улаан-Үдэ ошоод, ЛВРЗ-дэ хүдэлмэридэ ороо һэн. Хүдөөгэй басаган тэндэ нэгэ жэлдэ хүдэлөөд байтараа һөөргөө бусажа, эхынгээ хүдэлжэ байһан фермэдэ һаалишан болошоһон намтартай юм.

Эжынь, Долгоржап Цыбикжаповна Цыдыпова. ажахын найдамтай, урдаа хараха һаалишадай нэгэн ябаһан юм. Оля Люба хоёр басагадынь хүлдэ орохоһоо хойшо малай дал хорёо соогуур гүйлдэжэ, үнеэдые тугал ябахаһаань өөгшөөн эльбэжэ, бүлеэхэн һүнэй дээжэдэ хүртэһөөр хүн болоһон байна. Тиимэ һэн хойноо заводой цех доторхи хүүеэн шуугаанда дадажа ядаһан Оля Цыдыповагай Доодо-Бургалтайгаа бусажа ерэхэдэнь, шэлэхэ газарынь Хара-Үбсэнэй фермэ, эжынь хүдэлжэ ябаһан коллектив эгээл дүтэ байһан юм.

Талаан болоходоо, фермын эгээл бэрхэ, эгээл түрүү һаалишан Марта Данзановна Гармаева һурган хүмүүжүүлэгшээрнь заагдаба. Түрэл колхозойнгоо суута һаалишанай хажууда хүдэлжэ эхилхэдээ, Ольга айхабтар ехээр баярлаһан юм. «Энэ Марта Данзановнадал адли түргэ мэргэн, шуран шуумар, һү ехээр һаадаг һаа, ямар гоё байгаа гээшэб· Марта Данзановнагай гэртэ, газаагүй эмхи гуримтай, сэбэр һайхан, үхибүүдыньшье гэжэ ямар бэрхэнүүд, һайнууд гээшэб. Хүдөөгэй эхэнэрнүүдэй эрхимын гэхэ гү, али дээжэнь иимэрхүү байхал ёһотой ха даа» гэжэ Ольга басаган атаархангяар бодомжолдог һэн.

Эгэшэ нүхэрэйнгөө ажал хэрэгыень, ажабайдалыень атаархан хараашалһаар Ольга Цыдыпова тэрэнэйнгээ һайн талыень һайсал тоггоожо абанхай гээшэ. Эгээл түрүүн, ажалша бүхэриг зангыень гэбэлнай, алдуу болохогүй. Үнеэ һааха, эдеэлүүлхэ гэхэ мэтые юрэнхыдэнь үшөө эжыгээ дахажа ябахадаа мэдэхэ, шадаха болоһоншье һаа, һаалишанай бүхы нарин «нюусыень», онол шадабариинь Ольга басаган Марта Данзановнаһаал һураһан намтартай.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө, областной пар-

АМЖАЛТАТА ДҮНГҮҮД

ХОРИ. Хүлэй совхозой һаалиин гурбан фермэдэ бүхыдөө хорёод һаалишан ажалладаг. Эдэнэй олонхинь мүнөө үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргэхэһээ гадна үнеэн бүриһөө хоёр мянга гаран килограмм һү һаажа абанхай. Табан жэлэй гурбадахи жэлдэ эрхимээр ажаллажа шалгарһан һаалишан Ульяна Федотовна Землянухина үнеэн бүхэнһөө 2352 килограмм һү һаагаа юм. Тиихэдэ дүршэлтэй һаалишан Александра Степановна Краснопеева 2332 килограмм һү үнеэн бүриһөө абаа.

Хоёр мянгатанай тоодо Капитолина Сидоровна Красикова, Галина Ивановна Хайдукова, Вера Федоровна Гончарова, Нина Викторовна Уварова гэгшэд баатаар оролсонхой. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой түрүү һаалишад үбэлэй һарануудта үнеэдэйнгээ һү шэмые улам дээшэлүүлхээр бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

ЗАГАРАЙ. Бүхы ажалаа поточно-цеховой гуримаар эмхидхэһэн «Гигант» колхозой һаалишад горитойхон амжалта түйланхай. 1983 онойнгоо түсэбые болзорһоо уридшалан дүүргээд, 1984 оной тоосоогоор үнинһөө хойшо ажаллажа байһан һаалишадайнь дунда горитойхон амжалта түйлагшад олон. Жэшээлбэл, үнеэдые һаадаг цехэй коллектив мүрысөөндэ заабол эрхимлэнэ. Галина Антоновна Заиграевагай хүтэлбэрилдэг тус звеногой һаалишад хамагһаа ехээр һү абаһан байха юм. Мүнөө эндэхи һаалишад сагаан эдеэ элбэгээр үйлэдбэрилхэ тэмсэлээ улам эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлнэ.

ЗАХААМИН. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй хабарай тарилгые агротехническэ тааламжатай хаһа сагтань үнгэргэхын тула Харацайн совхозой механизаторнууд горитойхон бэлэдхэл хэжэ байнхай. Мүнөө эндэхи нэгэдэхи тракторно-тариан ажалай бригадада диилэнхи техникэнь заһабарилагдажа бэлэн болгогдонхой. Тодорхойлбол 12 сеялкэ, 8 плуг, 18 борной заһабарилагдажа хадагаламжада табигдаа. Заһабарилагшадай бригадын гэшүүд газар элдүүрилхэ техникэ бэлдэхын хажуугаар, трактор, комбайнуудые заһабарилна. Мүнөө орооһо тарианай 15 комбайнай дүрбэниинь бэлэн болгогдонхой.

Хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын машина, техникэ заһабарилха хүдэлмэридэ дүршэлтэй механизаторнууд Даба Очиров, Доржо Далаев, Дамдин Гармаев, түмэршэ дархан Александр Лыгденов, электро-гагнуурша Гомбо Очиров гэгшэд магтаалтайгаар ажаллана.

УЛААН-ҮДЫН РАЙОН. Хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэриие тон богони болзорто, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тула һуралсалай «Байгал» ажахын механизаторнууд ноябрь һарын эхинһээ бүхы машина, техникэеэ заһабарилжа захалһан юм. Мүнөө заһабарилагшад газарай хүрьһэ элдүүрилхэ бүхы машинануудаа бэлэн болгонхой. Эндэ дүршэлтэй бэрхэ заһабарилагшад Юрий Бальжинимаев, Андрей Челпанов гэгшэд эрхимлэнэ.

Тракторнуудые заһабарилжа бэлдэхэ хүдэлмэридэ механизаторнууд Валерий Дрючин, Василий Балаганский, Николай Силин гэгшэд шалгарна. Һүүлэй дүнгөөр эндэ ДТ-75 түхэлэй зургаан трактор бэлэн болгогдонхой.

Заһабарилагшад машина, техникэеэ гансашье түргөөр бэшэ, һайн шанартайгаар заһабарилжа бэлдэхые оролдоно.

УЯЛГАНЬ ҮЛҮҮЛЭГДЭЭ

Республикымнай шубуу үсхэбэридэг предприятинуудай нэгэн болохо Загарайн бройлерно фабрикын коллектив амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэр 1983 ондо түсэбөөрөө 39.800 центнер, уялгаараа 40 мянган центнер тахяагай мяха гүрэндэ тушааха ёһотой байгаа. Бодото дээрэ абаһан социалис уялгаяа декабрь һарын эхеэр дүүргэжэ шадаа. Тиин тахяагай мяха үйлэдбэрилхэ уялгаяа 43.700 центнертэ хүргэхэ гэһэн шэнэ хараа зорилго баталан абаһан байна.

Фабрика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ коммунист П. А. Роговагай хүтэлбэрилдэг инкубаторна цехэй коллектив түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр нёдондо 3.120 мянган дальбараа дэгжээгээ. Энэ хадаа түсэбтэ даабариин харааһаа гурбан процентээр ехэ болоно. Бройлерно цехүүдэй дунда Н. М. Кузнецовой даадаг 21-дэхи цехэй шубуушад эрхим үрэ дүнгүүдээрээ шалгарна.

— Олонхи бригада болон звенонуудай бригадна гуримаар ажалаа эмхидхэлгэ, тиихэдэ һайнаар эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөн шубуушадай амжалтада ехэхэн нүлөө үзүүлнэ,— гэжэ ахамад зоотехник Александр Мукавеновна Хаглышева хөөрэнэ. — Жэлэйнгээ социалис уялгануудые 10—17 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн түрүү звенонуудай дунда арадай депутадуудай Загарайн районно Соведэй депутат Н. Н. Поздняковагай, тиихэдэ Светлана Корниловна болон Аркадий Аполлонович Шаргаевтанай, Галина Батуевна болон Иннокентий Мункуевич Сератовтанай гэр бүлын звенонуудые онсо тэмдэглэмээр. Эдэ звенонууд тахяагай шэгнүүрые дээшэлүүлхэ, шубуудай тоо толгойе олошоруулха талаар эрхим дүнгүүдые түйлана. 70 үдэрэй туршада тахяа бүхэниинь дунда зэргээр шэгнүүрээ 1500 граммаар нэмээнэ.

Байгша ондо тус фабрика проектээр хараалагдаһан хүсэндөө орожо, жэлдээ 43—45 тонно тахяагай мяха гүрэндэ тушааха аргатай болохо зэргэтэй. Тахяагай тоо толгойе олошоруулхын тула шэнэ 18-дахи цех барилгаяа дүүргэв.

С. ТЮЛЮКИН.

Галя багаһаа хүн зондо туһалха дуратай, оролдосотойхон басаган һэн. Тэрэ фермэдэ ерэжэ, эжыдээ туһалха, үнеэдэ үбһэ үгэлсэхэ, хүнэг, һабингуудые угаалсаха. Тиин хамтын ажалда хабаадалсанаб, хубитаяа оруулалсанаб гэжэ тэрэ сэдьхэлээ ханадаг бэлэй.

Һургуулиин комсомолшуулай удамарна байгаадаа, үетэнтэеэ хамта фермын газаа досоохине ходо арилгажа, хорёо хашааень заһабарилжа галта дабажа бираагүй. Хаа яахан Галишье өөрөө маргаха, үстэнөө һажаагаад, город руу ябашоо һаа, ямар гээшэб, хэр зүб алхам хэгдэхэ гээшэб гэхэ мэтын бодолнууд ерэхэ...

Хамта хүдэлдэг аха зониинь, илангаяа эжынь, залуу һаалишаниие саг соонь дэмжэжэ, ажалданьшье туһалалсаһан юм ааб даа. Нэгэ хэды болоходо түрүүшын

Удангүй Галина Гуриловагай ажабайдалда бүришье ехэ үйлэ хэрэг болоо. Агуу ехэ Ленин багшын дүрэ зурагтай Коммунис партиин гэшүүндэ кандидадай карточкын гартань барюулагдахада һаалишан басаган ехээр баярлахынгаа хажуугаар улам бүри оролдосотойгоор хүдэлхэ ёһотой болоһоноо тодоор ойлгоо һэн. Ажалай ямаршье хүндэ ушаралнуудтай дайралдаашье һаа, түрүү

ЗҮБӨӨР ШЭЛЭГДЭҺЭН ЗАМ

рёо хашааень заһабарилжа, байдалыень эмхитэй болгодог һэн. Эгээл тиихэдэ хара ажалда үшөө дүршөөгүй хургадайнгаа шалатар үнеэдэй хүхэ шобторжо, түрүүшын бэрхэшээлнүүдтэй ушархадаа, малшанай ажалай хүндэ хүшэрые, мүн хүндэтэйеньшье ойлгожо болоо.

Арбадахи классай шалгалтануудые яһала һайн сэгнэлтэнүүдтэйгээр дабажа гараһаншье һаа, Галя түрэл нютагтаа хүдэлхэ гэжэ шиидэһэн байна. Мүн лэ хамта һураһан хэдэн басагадынь тэрэнэй жэшээгээр һаалишад болоо һэн. Гэбэшье тэдэнэй зариманиинь ажабайдалай, ажалай түрүүшын шалгалта дабажа бираагүй.

амжалтанууд тухайнь колхозой ханын һонин, удаань районой газетэ мэдээсэдэг болобо. Иигэжэ үдэрһөө үдэртэ ажалайнгаа эршые түргэдүүлжэ, түрүүшүүлэй тоодо орожо эхилээ һэн.

Гурбан жэлэй саана Хяагтын районой комсомолой конференциин сэндэр дээрэ гарахадаа, ехэл зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгөө һэн. Тиихэдэ үетэн залуушуулаа хүдөө ажахыда, мал ажалда эршэмтэйгээр хүдэлжэ, социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэдэг болоё гэһэн үүсхэл гаргаһан юм Тэрэниинь делегадууд халуун альга ташалгаар угтаа бэлэй.

зэргэдэ ябаха ёһотой гэжэ тэрэ өөртөө тангариглаһан юм.

Галина Николаевна хуби заяанайнгаа зол жаргалые түрэл нютагтаа олоо, наһанайнгаа нүхэртэй, эжытэеэ хамта гурбуулан фермэдэ хүдэлхэдэнь, хэһэн ажалыньшье бүтээсэтэй байна бшуу. Теэд мүнөө үедэ гансахан оролдолгоор хаана холо ошохобши, һураха хэрэгтэй гээд шиидээ һэн.

Тэрэ тиигэжэ М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумдэ ороһон юм. Һураха үедөө хүдөө ажахыда сэхэ хабаатай олон ондоо эрдэм шудалһан байгаа.

УЛЬЯНОВСК. Прибор бүтээлгын заводой механическа цехүүдтэ программна хүтэлбэрилгэтэй станогууд болон агрегадуудые үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар дээдэ мэргэжэлтэй гурбан зуу гаран хүдэлмэрилэгшэд предприятиин шэнэ участогуудта ондоо ажалда хүдэлхэ аргатай болоо.

Мүнөө эндэ рободуудай комплекснуудые нэбтэрүүлгэ эхилээ. Тэдэниие ашаглалгада тушаахада, ажалай бүтээсэ дээшэлхэ, бар хүсэн хэрэглэгдэхээ болихо, станогууд дээрэ хүдэлэгшэд зохёохы ажалда болохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ:

РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй наймадахи сесси

тат В. Б. САГАНОВАЙ хэлэһэн үгэ

(ОКТЯБРЬСКА ҺУНГУУЛИИН ОКРУГ, БУРЯАДАЙ АССР)

дэ депутадууд!
хүнүүдтэл адли,
ной ажалшад
гай декабриин
нумэй, СССР-эй
дэй юһэдэхи сес-
рэринүүдые, мүн
ээр үндэһэлэг-
кэ шугам ба-
һан КПСС-эй
льна секретарь,
вно Соведэй
Түрүүлэгшэ ну-
Андроповой үгэ
бодолнууд бо-
үүдые тон ехэ
угтаһан бай-
болон СССР-эй
едэй сессиин
Ю. В. Андро-
табигдаһан зо-
удэрнүүдтэ ма-
кын бүхы ажал-
үүдтэ үргэнөөр
жэ байна. Хаа-
нөөсэнүүд бии
үүд элирүүл-
түсэбүүд бо-
абтана. Эдэ
айхабтар ехэ
элсүүлхэ хү-
итын политиче-
ажалай эдэбхи-
даалгабаринуу-
дүүргэхын тү-
ба арьбалалтын
жэ байгаа со-
өөндэ эли то-
на.
промышленна
эмжээе, хүдөө
укциие сааша-
гэжэ 1984 оной
алагдана. Мүн
ээр ехэ прог-
гдэхэ юм. Бии
эриин бүхы хү-
улам һайнаар
эрэлгые халаан
ээр ашаглаха, га-
ажалые хо-
үргүй гээгдэл-
улха тушаа хэ-
мжээ ябуулга-
гаргаба. Эдэ бү-
өөр ажалай бү-
центээр дэшэл-
Мүн ерадай хэ-
товарнуудые үй-
рдынхидаал адли
эдхэгдэхэ бай-
ажаһуудалай бо-
хэрэглэмжын эд-
эдбэрилгэ 11,7
дэшэлхэ.
хартаабха
мал ажалай тэ-
һайжаруулха
хадаа газар
хамгаалха зо-
нэбтэрүүлхэ
Манай рес-
ажахыда энэ
үргэлжэ-
гадна гуримаар
хамтын подряд
эсэсэй үрэ
бэри хэхэ гэ-
байдалда һайнаар
һээ энэ саа-
аша үрэтэй бай-
байхайбди. Иимэ
газар таряа-
бэшэ, харин
дэлгэржэ
эхиндэ абтаһан
СССР-эй Ми-
Соведэй тогтоол,
1981—1985 онууд-
он хүрэтэрхи
АССР-эй үй-
түсэнүүдые саа-
лексноор хүгжөө-
тухай» гэһэн
министрнүүдэй Со-
республикын
болон ажа-
арбан нэгэ-
жэлэй даалгаба-
дүүргэхэ тодорхой
боложо үгэнэ.
промышленность
үйлэдбэрилхэ ба
дэшэлүүлхэ
жэлэй гурбан
дүүргэбэ. Хэ
промышленна пред-
тоодо мал ажал-
бэлэдхэлгэ-

дэ хэрэглэгдэхэ машина ба оньһонуудые бүтээн гаргаха томо комплекс ашаглалгада оруулагдаа. Шэнэ предприятинууд, тэрэ тоодо мотоорой завод болон жолоодолгын автоматическа системэ бүтээхэ завод, Галуута Нуурай ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээн баригдажа байнхай. Түмэр замай транспортын, барилгын материалнуудай, ой модоной промышленностиин предприятинууд шэнэдхэн һэльбэгдэнэ, үргэдхэгдэнэ. Озерныи туулга-цинкын ба Забайкалиин апатидай комбинадуудые байгуулха талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана. Мүн Улаан-Үдэ хотодо хүсэтэ теплоцентраль, Түгныи нүүрһэнэй томо уурхай ашаглагдахаар бэлэдхэгдэжэ байнхай. Хүдөө ажахын болон тэрээнтэй холбоотой агропромышленна комплексын һалбаринуудай олон шухала барилганууд ашаглалгада үгтөө. Гурбан жэлэй туршада эдэ бүгэдэдэ 430 миллион гаран түхэриг зорюулагдаһан байна.

Бүхы һам дээрэ эгээл орёо хэһэгынь бологшо БАМ-ай Буряадай участогые болзорһоонь урид бүтээхэ тушаа иланхаяа ехэ анхарал оролдолго гаргагдана. Түмэр замай далан байгуулжа, рельснүүдые табиха хүдэлмэри дүүрэжэ байнхай. Тогтоогдоһон болзорһоо урид, 1983 оной декабриин 25-да, Таксимо гэдэг участогай һүүлшын станцида түрүүшын хүдэлмэришэ поезд ерээ. 1984 оной нэгэдэхи хахадта Буряадай участогта поезднуудые һэтэ ябуулан гаргадаг болохын түлөө БАМ-ай барилгашад тэмсэжэ байнхай.

Олон жэлэй туршада ган гасуур байһанай удаа хүдөө ажахыдамнай байдал зарим тэды һайжарба. Үнгэрэгшэ жэлдэ яһала һайн ургаса хуряагдаа, таряа, хартаабха гүрэндэ худалдаха уялганууд дүүргэгдээ, урданайхиһаа ехэ тэжээл бэлэдхэгдээ, хэрэгтэй соонь үрэһэн хаагдаа. Колхоз, совхозуудта, хамһабариин ажахынуудта, хүн зондо бии байгаа малай тоо олошороо, мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлээ. 1983 ондо мяха, һү, нооһо болон үндэгэ бэлэдхэхэ түсэб дүүргэгдээ.

«Экономикодо гаргажа байгаа манай бүхы хүсэлэл оролдолгомнай эсэсэй эсэстэ арад зоной һуудал байдал һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагданхай» гэжэ нүхэр Ю. В. Андропов Пленум дээрэ тэмдэглээ һэн. Манай республикын хэдэн мянган ажалшад шэнэ байраяа толлоо, гэр байрынгаа байдал һайжаруулаа. Шэнэ һургуулинууд, худалдаа наймаанай предприятинууд, аргаламжын, һургуулиин наһа гүйсөөдүй үхибүүдэй зургаанууд, социально-культурна ба ажаһуудалай бусад эмхи зургаанууд баригдаба. Мүн хүдөө нютагта гэр байрын барилга урданайхиһаа ехэ хэмжээгээр хэгдэнэ. Колхоз, совхозуудта буусануудта 1,5—2 мянганһаа доошо бэшэ шэнэ квартира жэл бүри бариха гэһэн зорилго шиидхэгдэжэ байнхай.

Эдэ бүгэдэдэмнай гүрэнэй, түсэбэй ба ажалай журам эрид бэхижүүлхэ, бүхы юумэеэ эмхи гуримтай болгохо гэһэн КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ абтаһан хараа шугам шухала үүргэ дүүргэнэ. Бидэнэр энэ хараа шугамые саашадаашье бэелүүлхэбди.

Гэхэтэй хамта республикын арадай ажахыда үшөөл олон дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд үзэгдэнэ. Промышленностиин, барилгын индустриин, эдеэ хоолой болон нютагай промышленностиин хэдэн шухала объектнүүдэй барилга дээрэ дурсагдаһан тогтоолнуудта хараалагдаһан болзорһоо гээгдэжэ ябана. Республика дотор байгуулагдаһан яһала ехэ промышленна хүсэ шадал гүйсэд ашаглагданагүй. Жэшээнь, СССР-эй Минлесбумпромой Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинат, РСФСР-эй Минтекстильпромой гадар хубсаһанай Улаан-Үдын фабрика, «Бурятавторемонт» гэжэ нэгэдэл болон хэдэн бусад предприятинууд хэдэн жэлэй туршада түсэбөө дүүргэнэгүй. Жэшээлэн хэлэхэдэ, Сэлэнгын ЦКК-да үйлэдбэриин хүсэ шадалай хахадһаа ехэнь лэ ашаглагдадаг байха юм. Нютагай партийна болон совет органууд, комбинадай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организаци иимэ байдал усадхаха гэжэ оролдоно. Гэбэшье иланхаяа дулаагаар хангаха, уһа сэбэрлэхэ гэхэ зэргын бии болоһон хэдэн олон асуудалнуудые СССР-эй Минлесбумпром эдэбхитэйгээр шиидхэхэ зэргэтэй.

Гурбан жэлэй урда Улаан-Үдэ хотодо гадар хубсаһанай томо фабрика ашаглалгада оруулагдаһан юм. Энэ тон хэрэгтэй предприяти. Гэбэшье жэлэй туршада 8,5 миллион хэһэг трикотажна эдлэлнүүдые бүтээхэ гэжэ проектээр хараалагдаһан байбашье, энээнэй оройдоол гурбанай нэгэ хубиһаань бага юумэн жэл соо гаргагдадаг байна. Фабрикада кадрнууд дуталдана. Харин хүдэлмэриин һууринуудые эзэтэй болгохо гэхэдэ, предприятида гэр байра, һургуулиин наһа гүйсөөдүй үхибүүдэй зургаанууд үсөөдэнэ.

Хүсэд хүрэхэ байрын гэр болон соцкультбыдэй бусад объектнүүдые бэряагүй аад, ашаглалгада оруулгын комплекс (минимум) гэдэгэй ёһоор, барилгануудые ашаглалгада үгэдэг муу ёһон бии болонхой. Энээнһээ боложо, тус фабрикадашье, мүн хэдэн бусад предприятинуудта бии байгаа түхеэрэлгэ болон хүсэн саг соогоо гүйсэд ашаглагданагүй.

Гэр байра ба социально-соёлой эмхи зургаануудые бариха талаар республикада тохёолдоһон байдал бидэнэй һанаа иланхаяа зобооно. Ороной зүүн нютагуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, тэндэ кадрнуудые ерүүлжэ һуурижуулха гэһэн партиин хараа шугам хадаа дурсагдаһан объектнүүдые бушуу түргэнөөр байгуулха гэжэ хараална бшуу. Гэбэшье бодото дээрэ байдал тиимэ бэшэ байха юм. Иланхаяа индустриальна гэр байра барилгада материально-техническэ баазын һула байһан дээрэһээ барилгашад энэ хэрэгтэ зорюулагдаһан мүнгэ зөөриие ашаглажа шаданагүй.

СССР-эй Минвостокстрой, СССР-эй Минэнерго, РСФСР-эй Минсельстрой, мүн «Росмежколхозстрой» гэжэ нэгэдэл Буряадта байдаг барилга эмхинүүдэй ямар юумээр дуталдажа байһыень анхаралтайгаар хаража үзөөд, тэдээндэ хэрэгтэй туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Ондоо шухала асуудал гэхэдэ, уһанай ажахын барилга, газарые һайжаруулха хэрэг болоно. Манай эрхэ байдалда ган гасуур ходо тохёолдодог хүдөө ажахыдахи саг үргэлжын нүхэсэл болоно. Тэрэнэй хорото хойшолонгуудыень зайсуулхада мелиораци зарим тэды туһалха ушартай. Республикадахи һайжаруулагдаһан газар хүдөө ажахын эдлэгдэдэг газарай оройдоол 7 процентнь болодогшье һаа, бүдүүн болон шэмэтэ тэжээлэй, овощой, хартаабхын ехэнхи хубииень үгэдэг байна. Гэбэшье уһалууриин олон системэ болон барилгануудай үнинэй байгуулагданхай, тиимэһээ хуушаржа, шэнэлэн һэльбэхээр болонхой. Энэ хэрэгтэ гүрэн ехэ зөөри гаргадаг. Гэбэшье барилгын баазын һула байһан дээрэһээ газар һайжаруулха хүдэлмэриие далайса ехэтэйгээр ябуулха арга олдоногүй. Манай республикын хонин һүрэгэй гурбанай нэгэ хубинь Борьёогой талада, Түгнэдэ байдаг юм. Эндэ 34 мянган гектар газар уһалдаг болгохо гэһэн схемые РСФСР-эй Минводхоз 1975 ондо зохёожо баталһан байгаа. Гэбэшье бодото дээрээ энэ хэрэг бэелүүлэгдэнэгүй.

Манай һанахада, Байгал-Амарай түмэр замда шадархи Баргажанай голой газар һайжаруулха хүдэлмэри удааруулжа болохогүй байна. БАМ-ай зонын хүн зониие хангахын тулада эндэ эдеэ хоолой бааза байгуулха гэжэ хараалагданхай бшуу. Энэ нугын олон мянган гектар газар уһалха, хатааха проектно-сметнэ документаци бэлэн болонхой. Теэд газар һайжаруулгын объектнүүдые бариха хүсэн бодото дээрээ үгы. РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет газар һайжаруулха асуудалые үсэгэлдэр дэлгэрэнгыгээр хаража үзөө. Буряад орондохи газар һайжаруулгын эдэ болон бусад асуудалнууд тодорхойгоор шиидхэгдэхэ бэзэ гэжэ найданабди.

БАМ шадархи газарые ажахын талаар ашаглаха тухай асуудалые сэхэ шиидхэжэ эхилхээр саг тулаба. Мүнөө түмэр ба автомобилиин замууд бии болонхой, элшэ хүсөөр найдамтайгаар хангагдана, мүн дүй дүршэлтэй нилээд олон барилгашад бии. Тобшоор хэлэбэл, республикын хойто хубиие ажахын талаар ашаглаха эрхэ нүхэсэл бии гээшэ. Тус замые байгуулха гол хүдэлмэринүүд түгэсхэгдэжэ байнхай. Тиимэһээ барилгын олон эмхинүүд сүлөөрнэ. Манай эрхэ байдалда тэдэниие бии болгохо гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ юм. Тиимэһээ барилгын эмхинүүдые тараажа болохогүй. Тэдэндэ хэрэгтэй ба хойшолуулагдашагүй ажалнуудые даалгаха шухала. Түмэр зам дээрэ оршодог хото болон тосхонуудта гэр байрануудые, социально-соёлой ба гэр һуудалай объектнүүдые саашадаа баридаг байхыень тэдэндэ даалгабал таарамжатай. Мүнөө энээндэ эхин табигданхай. Имагтал һүүлэй жэлнүүдтэ Северобайкальск гэжэ город, хэдэн бусад тосхонууд эндэ байгуулагдаа, найман шэнэ совхоз эмхидхэгдээ. Тэдэниие һайнаар түбхинүүлхэ хэрэгтэй. Энэ зам дээрэ мүнөө хүдэлжэ байһан, саашадаашье эндэ һууха, замые хангаха, энэ хизаарай баялигуудые ашаглаха хүн зоной аша туһада дурсагдаһан асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэхэ хэрэгтэй. Харин энэ нютагта үлэжэ хүдэлхэ дуратай зон олон юм.

Нүхэд депутадууд! РСФСР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан, РСФСР-эй 1984 оной Экономическа болон социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй ба Гүрэнэй бюджедэй проектнүүд партиин XXVI съезд дээрэ хараалагдаһан стратегическэ хараа шугамтай, партиин Центральна Комитедэй ноябриин (1982 он) болон декабриин (1983 он) Пленумүүдэй заабаринуудтай гүйсэд таарана.

Буряадһаа ерэһэн РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадууд РСФСР-эй 1984 оной Гүрэнэй түсэб болон Гүрэнэй бюджедые баталха тухай дурадхал дэмжэнэ.

Совет Буряад ороной ажалшад партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүри ехэ эршэ хүсэтэйгөөр, нэтэрүү шангаар тэмсэжэ, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ажалай шэнэ амжалтануудые түйлаха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые, Россин Федерациин Верховно Совет болон правительствые найдуулхыемнай зүбшөөгыт. (Альга ташалга).

АРАД ЗОНОЙ АЖАБАЙДАЛАЙ АША ТУҺАДА

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Ажалша коллективүүд тухай, предприятинуудые, эмхи зургаануудые, организацинуудые хүтэлбэрилгэдэ тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай Хуули дотор, мүн промышленностьда ажалаа эмхидхэлгын ба урмашуулгын бригадна гуримые хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлгэ байгша оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ шухала удха шанартай байха юм.

Түсэбые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ гээшэ совет хүн бүхэнэй, ажалша коллектив бүхэнэй, партийна ба ниитын эмхи бүхэнэй уялга болохоһоо гадна, патриотическа нэрэ хүндын хэрэг мүн болоно гэжэ элидхэлшэ түгэсхэлдөө хэлэбэ. Коммунис байгуулалтада шэнэ амжалтануудые түйлахын, манай Эхэ ороной экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхын тула ленинскэ партияа нягтаар тойрон жагсаһан Россин Федерациин ажалшадай бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

РСФСР-эй 1984 оной Гүрэнэй бюджет ба РСФСР-эй 1982 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай элидхэл РСФСР-эй финансын министр депутат **А. А. Бобровников** хэбэ. Олзо оршын ба гаргашын талаар 91292,2 миллион түхэригэй хэмжээтэйгээр, 2,5 процент ургалтатайгаар РСФСР-эй 1984 оной Гүрэнэй бюджедэй проект РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин үзэмжэдэ ба баталамжада табигдаа гэжэ тэрэ мэдээсэбэ.

Мүнөө жэлдэ социалис предприятинууд болон ажахын эмхинүүдэй олзо доход ургажа, 81433,8 миллион түхэриг гэхэ гү, али республикын бюджедэй бүхы олзо оршын 89 процентнь болохо байна.

Эрьесэһээ орохо налог 64953,6 миллион түхэриг хэмжээтэйгээр тодорхойлогдоо. Россин Федерациин Гүрэнэй бюджедтэ тэрээнһээнь 36274,8 миллион түхэриг орохо ёһотой. Энэнь 55,9 процент болоно.

1983 онтой сасуулхада, 1984 ондо республикын арадай ажахын бүхы һалбаринуудай ашаг олзо 4,9 процентээр ургаха, 31255,2 миллион түхэриг болохо, ашаг олзоһоо бюджедтэ оруулагдаха түлбэри 18055,2 миллион түхэриг болохо байна.

Үйлэдбэриие саашадань ургэдхэхэ ба шэнэдхэхэ, өөһэдын эрьесын мүнгэ зөөриин нормативуудай ургалтые хангаха, экономическа урмашуулгын жасануудые байгуулха ба түсэбөөр хараалагдаһан бусад гаргашада хэрэглэхын тулөө предприятинууд болон ажахын эмхинүүдэй мэдэлдэ ашаг олзын мүнгэнһөө 13200 миллион түхэриг үлөөхэ гэжэ түсэблэгдэнэ. Тиихэдээ ашаг олзын 90 гаран процент совхозуудта үлөөгдэхэ байна.

РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй гол нөөсэнүүд арадай ажахын ба социально-соёлой хэмжээ ябуулгануудые һомололгодо зорюулагдаха. Энэ зорилгоор бюджедэй бүхы гаргашын 97 процентнь гэхэ гү, али 88,5 миллиард түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана.

«Б» бүлгэмэй промышленностиин һалбаринуудай продукци үйлэдбэрилгэ булюу түргэнөөр хүгжөөгдэхөөр хараалагдана. Хүнгэн, бүд нэхэлгын, эдеэ хоолой, мяха-һүнэй, нютагай промышленностиин, загаһанай ажахын хүгжэлтэдэ бюджедһээ 11,4 миллиард түхэриг һомологдохо. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 5,5 процентээр ехэ болоно.

Эдеэ хоолой программаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые һомололгодо 40,8 миллиард түхэриг, тэрэ тоодо бюджедһээ 25,2 миллиард түхэриг зорюулагдаха.

Бюджедһээ 11470 миллион түхэригынь гүрэнэй капитальна барилгануудые һомололгодо зорюулагдаха. Эдэ гаргашануудай бэшэ хубинь ажахын мүнгэ зөөреэр болон банкын урьһаламжаар хүсэлдүүлэгдэхэ.

РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьһэтэ зонын хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгын комплексно программа бэелүүлхын тула 8,4 миллиард түхэриг һомологдохоор хараалагдана.

1984 оной түсэб болон бюджет дотор тогтоогдоһон нормативһаа үлүү түхеэрэлгэ болон бусад материальна нөөсэнүүдые хорооһоной ашаар 656,2 миллион түхэриг хэмжээтэйгээр барилгада дотоодой нөөсэнүүд элсүүлэгдэхээр хараалагдана.

Ажалшадай социально-соёлой эрилтэ хэрэглэмжэ хангалгада бюджедһээ һомологдодог мүнгэ зөөри жэлһээ жэлдэ ехэ болоно, гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. 1984 ондо тэрэнь 40 миллиард түхэриг гэхэ гү, али бюджедэй бүхы гаргашын 43,8 процентнь болохо байна.

Мүнөө жэлдэ больницанууд, һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаанууд, юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта, тусхай дунда һургуулинуудта ба техническэ мэргэжэлэй училищинуудта һурагшадай тоо олошорхо, соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд үргэдхэгдэхэ байна.

РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедһээ 13810 миллион түхэриг хэмжээтэйгээр гэгээрэлдэ зорюулагдаха мүнгэ зөөри арадай гэгээрэлэй болон эрдэм ухаанай үмэнэхи зорилгонуудые бэелүүлгые хангаха байна. Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүдэй КПСС-эй ЦК-гай проект хадаа ургажа ябаа залуу үетэн, тэрэнэй дүрбэн тэгшэ хүгжэлтэ тухай партиин гаргадаг анхарал оролдолгын шэнэ гэршэ болобо.

Республикын Министрнүүдэй Совет хүн зоной элүүр энхые хамгаалгые һайжаруулха асуудалнуудта онсо анхаралаа хандуулна. 1984 ондо эмнэлгын-һэргылэлгын эмхинүүдые хүгжөөлгэдэ 8779,6 миллион түхэриг һомологдохоор хараалагдана.

1984 ондо бүхы янзын социальна тэдхэмжэ саашадаа хүгжөөгдэхэ, энэ зорилгоор 17380 миллион түхэриг зорюулагдаха. Энэнь үнгэрһэн жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа 693 миллион түхэригөөр ехэ болоно.

Тоо бүридхэлые, хиналтын ба экономическа хүдэлмэриие горитойгоор һайжаруулха, промышленна ба үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай, колхоз, совхозуудай финансово-ажахын ажал ябуулгын эсэсэй дүнгүүдтэ тэрэнэй нүлөө шангадхаха талаар хэмжээнүүд Россин Федерацида бэелүүлэгдэнэ, гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Олзо оршын талаар 88044,9 миллион түхэриг, гаргашын талаар 86186,8 миллион түхэриг хэмжээтэйгээр РСФСР-эй 1982 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоон РСФСР-эй Верховно Соведэй баталамжада элидхэлшэ табиба. Тиихэдээ олзо оршонь гаргашаһаа 1858,1 миллион түхэриг дээшэ байха. РСФСР-эй 1982 оной Гүрэнэй бюджет олзо оршын талаар 101,7 процент, гаргашын талаар 99,6 процент дүүргэгдэбэ.

1982 ондо РСФСР-эй республиканска бюджедэй, бүхы автономито республикануудай гүрэнэй бюджедүүдэй, бүхы хизаарнуудай, областьнуудай Москва ба Ленинград хотонуудай бюджедүүдэй олзо доходой дүүргэлтэ хангагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, нүхэр Ю. В. Андроповой Пленум дээрэ хэлэһэн үгэ доторхи гол бодолнууд ба тобшололнууд бүхы орон дотор ажалай эдэбхи үүсхэл бадараагаа гээшэ гэжэ А. А. Бобровников үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ. Республикын ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые ажалай шэ э амжалтануудаар тэмдэглэжэ, манай Эхэ ороной экономическа болон обороно хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ ёһотой хубитаяа оруулха бэзэ гэжэ эдэ бүгэдэ этигэл найдабари түрүүлнэ.

РСФСР-эй экономическа болон социальна хүгжэлтын 1984 оной гүрэнэй түсэб ба РСФСР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын 1983 оной гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай, РСФСР-эй 1984 оной Гүрэнэй бюджет болон РСФСР-эй 1982 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ болон бусад саг үргэлжын комиссинуудай элидхэл РСФСР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ **В. С. Кузьмичев** хэбэ.

Депутадууд: КПСС-эй Ленинградска обкомой секретарь **А. П. Думачев** арадай депутадуудай Московско городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **С. М. Коломин**, Горьковско областиин Выксунска металлургическа заводой токарь-карусельщик **Н. В. Шилин**, РСФСР-эй үрэ жэмэсэй-овощой ажахын министр **В. И. Наумов**, Московско областиин Раменска районой Никоновскэ дунда һургуулиин директор **Н. Н. Захарова**, Башкирай АССР-эй Белебеевскэ «Автонормаль» заводой директор **М. Г. Амиров**, Курска областиин Кореневско районой «Заря коммунизма» колхозой түрүүлэгшэ **И. П. Груздов**, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** болон бусад элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан байна.

Партиин дотоодын болон гадаадын политикые, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй тогтоолые, арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд тушаа нүхэр Ю. В. Андроповой үгэ дотор найруулагдаһан сэгнэлтэнүүдые, тобшололнуудые халуунаар һайшаажа, бүримүһэн дэмжэжэ байһанаа тэдэнэр мэдүүлбэд. Үнгэрһэн жэлдэ ажахын ажал ябуулга һайжаруулагдаһан, эмхидхэл дээшэлүүлэгдэһэн, гүрэнэй, ажалай ба түсэблэлгын журам бэхижүүлэгдэһэн байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Гэбэшье энэмнай имагтал эхин гээшэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ заагдаа һэн. Түйлаһан амжалтануудаар батадхаха, нэмэлтэ арга нөөсэнүүдые элирүүлэн хэрэглэхэ, экономическа ба шанарай үндэр үрэ дүнгүүдые түйлалгада анхаралаа хандуулха, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхые, үлүүлэн дүүргэхые түйлаха гээшэ мүнөөнэй гол зорилго болоно.

Түйлаһан үрэ дүнгүүдээ батадхаха, партиин хараалһан ороной социально-экономическа хүгжэлтын программые бэелүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн хүдэлмэриин һайн дүй дүршэлые согсолхо шухала гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Ажалай бүтээсэ түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үнэ сэнгые 0,5 процентээр хямдаруулха талаар нүхэр Ю. В. Андроповой тодорхойлһон зорилгые ажалша коллективүүд хүтэлбэри болгон бэелүүлхые шиидэнхэй.

Сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан Россин шэнэ хараа түсэбүүд партиин табиһан зорилгонуудые бодотоор шиидхэлгэдэ харюусана. РСФСР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1984 оной гүрэнэй түсэб болон РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет баталхые үгэ хэлэгшэд дурадхаба.

Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ дүүргэһэнэйнь һүүлээр РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, республикын Госпланай түрүүлэгшэ депутат **Н. И. Масленников** түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

РСФСР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1984 оной гүрэнэй түсэб тухай РСФСР-эй Хуулиие, РСФСР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1983 оной гүрэнэй түсэбэй ямараар дүүргэгдэһэн тухай тогтоолые депутадууд нэгэн дуугаар баталһан байна.

1984 оной Гүрэнэй бюджет тухай, 1982 оной бюджедэй гүйсэдхэл тухай асуудалаар РСФСР-эй финансын министр депутат **А. А. Бобровников** түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ. РСФСР-эй 1984 оной гүрэнэй бюджет тухай Хуули нэгэн дуугаар абтана. Оруулагдаһан заһабаринуудые, хубилалтануудые хараада абажа, тэрэнэй олзо оршонууд, гаргашанууд 91.412.720 мянган түхэригэй хэмжээнтэйгээр баталагдаа. 1982 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое баталха тухай тогтоол мүн лэ абтаба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай асуудалые сесси хаража үзөө. Республикын Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Х. П. Нешков** элидхэл хэбэ. Верховно Совет зохихо хуули ба тогтоолнуудые баталан абаһан байха юм.

Энээгээр РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй наймадахи сесси хүдэлмэреэ дүүргээ.

(ТАСС).

РМАНИИН КОММУНИС ПАРТИИН VII СЪЕЗД

(ТАСС). Германиин Коммунис партиин VII
иин 6-да эндэ нээгдэбэ. ФРГ-гэй 800 гаран деле-
айлшад, мүн 40 гаран аха дүү Коммунис ба
нэй партинуудай, национально-сүлөөрэлгын
түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаада-
ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай
В. Романов түрүүтэй КПСС-эй делегациие ху-
баадагшад халуунаар угтаба.
рнбергдэ боложо байһан съезд «Эб найрам-
тотой. Ракетэнүүдэй орондо ажалаар хангаха
бди!» гэһэн уряа доро үнгэрнэ. ГКП-гэй прав-
ото элидхэл тэрэнэй зүблэхэ зүйлдэ оруулаг-
лэн добтолго хэхэ американ ядерна шэнэ
ФРГ-гэй газар дээрэ тараан тодхолгые буруу-
ргүү тэмсэлэй дүй дүршэлөө делегадууд халан
найрамдалай түлөө, буу зэбсэгүүдые бүтээн
олюулхын түлөө, ажалшадай социально-эконо-
энүүдые хамгаалхын түлөө тэмсэлэй програм-
хэлсэхэ байна. Пертиин хүтэлбэрилхы органууд
гдаха юм.
рүүлэгшэ Герберт Мис съезд дээрэ тоосоото
. Уласхоорондын байдалай гол шухала асуу-
тоходоо, ФРГ-гэй олонхи арад зоной дура
национальна аша туһые тоонгүй, Бонной хүтэл-
дэмжэлгэтэйгээр США-гай захиргаан ракетно-
зэбсэгүүдые Баруун Германиин газар дээрэ
жо эхилбэ гэжэ тэмдэглээ.
Союзда эсэргүүгээр Гитлерэй хэһэн «хэрээһэтэ
он миллион хүнэй ами наһа таһалһан байгаа.
СССР-тэ зүрюүгээр Вашингтоной соносхоһон
ядерна буу зэбсэгүүдые хэрэглэлгэтэй шэн
добтолго» ФРГ-гэй арадта түйлай ехэ аюул то-
байна гэжэ Г. Мис мэдүүлбэ. Бидэ, коммунист-
ие эрид буруушаанабди. Немец газар дээрэһээ
дайн дажар эхилхэ ёһогүй!
КПСС-тэй, СЕПГ-тэй, бусад коммунис болон
нэй партинуудтай харилсаа тогтоохые хүсэнэ.
альга ташалгаар угтагдажа, КПСС-эй делегациие
КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-
секретарь Г. В. Романов съезд дээрэ үгэ хэлэб

ГКП болон агууехэ Ленинэй парти аха дүүгэй бата хани барисаатай юм гэжэ онсолон тэмдэглээд, Г. В. Романов иигэжэ хэлэбэ:

Таанадта үнэн зүрхэнэй амар мэндэ хүргэхэ гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Юрий Владимирович Андроповой өөрэйнь үгэһэн даабариие ехэ дуратайгаар дүүргэнэб. Нүхэр Андропов съездын хүдэлмэридэ ба Германиин Федеративна Республикын коммунистнуудай бүхы ажал ябуулгада амжалта хүсэнэ.

Мүнөө улам һужэрөөд байһан дайнай аюулые зайсуулхын түлөө орон доторхи хүсэнүүдые элсүүлхын, ФРГ-дэ шэнэ американ ракетно-ядерна буу зэбсэг тодхон табилгые зогсоохын түлөө, «Ракетэнүүдэй орондо —ажал» гэһэн эрилтын бэелүүлэгдэхын түлөө тэмсэлэй боложо байһан үедэ танай съезд үнгэрнэ.

Америкын Холбоото Штадуудай болон НАТО-гай дай жүрөөдэһэн хараа шугам бэелүүлжэ, дэлхэй дээрэ булюу байдалтай болохо гэжэ эрмэлзэлдэг дээрэһээнь лэ уласхоорондын байдал аюултай болонхой.

Ниитын байгуулалта бологшо социализмда эсэргүү «хэрээһэтэнэй добтолго» гэдэгые соносхоод, Вашингтоной захиргаалагшад түүхын ябадалые гэдэргэнь харуулха, революционно хүдэлөөнүүд болон түрүү засаг түрэнүүдые дараха гэжэ оролдоно. США Гренадада гэмтэ ёһоор добтолон ороходоо, эгээл эдэ зорилгонуудые урдаа табиһан байгаа. Мүн лэ энэ зорилгоор Ливанай патриодууд агаарһаа бомбодогдоно, онгосын томо буунуудаар буудагдана, Никарагуада хүлһэншэ дээрмэшэд эльгээгдэнэ. Кубада эсэргүү хашалта заналтын политика ябуулагдана, Афганистанда контрреволюциин гэмтэ ябуулганууд эмхидхэгдэнэ.

Заха хизааргүйгөөр буу зэбсэг түргэнөөр бүтээхэ гээшэ США-гай ээрхэн зонхилхо хараа шугамай таһаршагүй хубинь болонхой.

Американ захиргаан өөрынгөө ээрхэг түримхэй ябуулгаяа далдалха гэжэ оролдоно. Тусхайлбал, хэлсээ хэхээр бэлэмди гэнэ. Теэд ямар хэлсээ хэхэ хүсэлэнтэй хаб? Американ делегаци Женевэдэ хоёр жэлэй туршада хэлсээ хэһэн хэбэр үзүүлээ юм.

ФРГ, Англи болон Италида ракетэнүүдээ тараан тодхожо эхилээд, США хэлсээ хэхын аргагүй болгожо, тэрэниие буруутуулһан байна. Иимэ эрхэ байдалда тэрэниие үргэлжэлүүлхэ аргагүй болоо юм. Энээнэй түлөө бүхы харюусалгые Вашингтоншье, мүн американ ракетэнүүдые тараан тодхохо зүбшөөл үгэһэн тэрэнэй союзнигууд дааха ёһотой гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ мүн ФРГ-гэйшье правительствада хабаатай.

Танай съезд Нюрнберг хотодо боложо байна. Энэ хото өөрөө, тэрэнэй нэрэнь дэлхэйн хоёрдохи дайнай гашуудалта үеые һануулна. Нюрнбергын шүүлтүүд түүхэһээ ёһото һургаал абахые уряална бшуу. Гэбэшье бүхы хүнүүд, тэрэ тоодо эндэхи, ФРГ-гэй заримашуулшье зохихо тобшололнуудые хээгүй.

Түрүүшын сохилто хэхэ американ ракетэнүүдэй танай ороной газар дээрэ тодхогдоходо, ФРГ Вашингтоной баряанда орожо, энэ орон шэнэ дайнай дахин орьёлхо газар болохо бодото аюулда ортоод байна гээшэ. ФРГ-гэй арад зон иимэ юумэнэй болохые огто хүсэнэгүй гэжэ бидэ этигэнэбди.

ФРГ-дэ американ шэнэ ракетэнүүдэй тодхогдоходо, тус ороной аюулгүй байдал оройдоошье һайжарнагүй. Тиихэһээ байтагай, энэ байдалынь ехэ доройтоно бшуу. Тиихэтээ хамта, энээгээр манай хоёр талын харилсаанда ехэ хохидол ушаруулагдана. Харин удаан сагта харилсаамнай али алиндаа ашатай туһатай байһан бэлэйл. Энэ алхамынь 1970 оной Москвагай договорой гол удхада үндэһөөрөө зүришэнэ, Хельсинкидэхи Түгэсхэлэй актын бүхы удхада зүришэнэ гэжэ харангүй байхын аргагүй.

Тохёолдоһон иимэ байдалда Советскэ Союз бэеэ хамгаалха харюугай зохихо хэмжээнүүдые абана. Тиихэдээ энэнь США-гай ракетэнүүдэй тодхогдоһон оронуудай газарта гансал хабаатай бэшэ, харин Америкын өөрынь газар дайдада хандуулагдаха болоно. Бидэ иимэ хэмжээнүүдые абаха баатай болообди. Ондоо арга байгаагүй.

Тэдэ хэмжээнүүднай нэгэл зорилготой юм. Юун бэ гэхэдэ, Европодо США-гай ракетэнүүдээ тодхон табиһан ушарһаа бии болоһон нэмэлтэ аюулые сараха гэһэн зорилготой. СССР-эй болон социалис хани нэгэдэлэй оронуудай аюулгүй байдалые хангаха зуураа, тэдэ хэмжээнүүд Вашингтоной стратегүүдэй балмад тэншүү ябуулгануудта эсэргүү шэглүүлэгдэһэн тула бусад бүхы арадуудай аша туһатай бодото дээрээ таарналдана. Империалис хархис номнолой аһан шадалаараа оролдожо байгаашье һаань, баруунай үргэн арад зон энэ баримтые ойлгохо гэжэ бидэнэр бата найдачабди.

Мүн үшөө нэгэ ондоо зүйлые тодоор ойлгохо хэрэгтэй. Манай харюугай хэмжээнүүд ямар зорилготойб гэхэдэ, 60-аад, 70-аад онуудта түйлагдаһан сэрэгэй стратегическэ тэнсүүриие зандань үлөөхэ шухала. Энэ тэнсүүри түйлахын тулада совет арад ехэ хүсэлэл оролдолго, мүнгэ зөөри гаргаһан байха. Гэхэтэй хамта энээниие алдуулангүй байха гээшэ онсо ехэ удха шанартай юм. Тэрэ хадаа уласхоорондын хүгжэлтын тон ехэ һайн нүхэсэлынь болоо. Тиин энэ тэнсүүриие хэншье эбдэжэ шадахагүй! Зүгөөр энэ тэнсүүриин оршожо байгаа хэмжээе эрид доошолуулжа болохо, тиихэ хэрэгтэйшье юм. Бидэнэр энэ асуудалда иимээр лэ хандаха ёһотой гэжэ тоолонобди.

Европын арадууд эб найрамдалые үнэн зүрхэнһөө халуунаар хүсэнэ. Американ захирганай һанаашалдаг «хизаарлагданги» ба бусад ондоошье ядерна дайнай түсэбүүд ямар ехэ аюултайб гэжэ тэдэнэр улам тодоор ойлгоно. Эгээл тиимэһээ дайн сэрэгтэ эсэргүү олониитын хүдэлөөн бууранагүй. Элдэб социальна болон политическэ хабаадалгатай хүнүүд тэрэнэй зэргэнүүдтэ тэмсэнэ. Энэ хүдэлөөн дарагдаа гэжэ НАТО-гай номнолшодой хэлэжэ байгаашье һаань, тэрэ хүгжэһөөр байна. Улам үргэн олониитэ тэрээндэ оролсоно, ерээдүй тэрэнэй талада байна. Юундэб гэхэдэ, эсэсэй эсэстэ ухаан бодол дайнай хүсэнүүдые илан дараха гэжэ бидэнэр этигэнэбди!

Харин Советскэ Союз тухай хэлэбэл, Юрий Владимирович Андропов иигэжэ мэдүүлһэн байна: «...Улам шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые бии болгожо, улам ехээр бүтээн гаргахада, эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдал батадхан хангагдаха бэшэ, харин мүнөө бии байгаа буу зэбсэгүүдые мүнөөнэйхитэй жэшээлэшэгүй доогуур хэмжээн хүрэтэр хорообол, энхэ тайбан байдал батадхагдаха гэжэ этигэдэгбди». Иимэ замаар дабшыт гэжэ бидэнэр США-гай болон Баруун Европын гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые уряалнабди. Энэ хадаа бүхы хүн түрэлтэнэй хүсэлэнтэй таарадаха зам шуу!

Совет арад мүнөөнэй байдалай ехэ аюултай болоһыень, эб найрамдал хамгаалхын тулада хамаг бүхы юумэ хэхэ шухала болоһые һайн ойлгоно. Бидэнэр ерээдүй тээшээ түгэс найдамтайгаар харанабди. Тиин урдаа табиһан зорилгонуудаа дүүргэгдэхэ гэжэ бүрин этигэнэбди!

КПСС-эй делегациие толгойлогшо КПСС-эй ЦК-гай амаршалга съездын президиумдэ дамжуулаад, научна социализмын үндэһэ һуури табигшадай нэгэн — Карл Марксын портредые дурасхаалта бэлэг болгон бариһан байна.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЖАСАДА

Сэлэнгын модоной баазын модо хюрөөдэжэ тайрадаг А. Л. Муравьевой даадаг томодхогдоhон бригада 1983 оной сентябрь hарын ажалай дүнгүүдээр социалис мүрысөөнэй илагша гэжэ тоологдоод, 500 гаран түхэригэй мүнгэн шангаар урмашуулагдаhан байна.

hаяхан үнгэргэгдэhэн бригадынгаа суглаан дээрэ хүдэлмэришэд А. И. Украинцев, П. К. Жерлов гэгшэд бригадынгаа шангые эб найрамдалай жасада дамжуулая гэhэн дурадхал оруулба. Удаань хамтын суглаан тэдэнэй дурадхалые халуунаар дэмжэжэ, мүнгэн шангаа эб найрамдалай жасада дамжуулая гэhэн шиидхэбэри абаа.

Н. ТЕСЛЕНКО.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРБЭ

Уланхаанай совхозой ажалшад нютагайнгаа соёлой байшан соо, гүүртэ болон фермэнүүд дээрэ эмхитэй гуримтайгаар, элбэг шог зугаатайгаар Шэнэ жэлые утаhан байна. Совхозой дирекциин, партбюрогой, сомсоведэй гүйсэдкомой гэшүүд хүдөө гаража, hайндэрые эмхидхэлсэhэн байха юм.

Самаахайн гүүртын малшад, мал адуулагшад хүүгэдэй саадай коллективтэй hайндэрлөө. Энэ гүүртэдэ залуушуул болон комсомолшууд олон юм. Наймаалагша Л. Молчанова мал адуулагша Н. Степанов гэгшэд hонирхолтой наада, зугаа эмхидхэжэ шалгараа.

Совхозой профком жюриин дүнгүүдые согсолбо. Самаахайн гүүртэдэ эмхидхэгдэhэн hайндэрлэлгэ үндэрөөр сэгнэгдэжэ, нэгэдэхи hуури олгогдоо. Намаа, Хүшэгөөр гэhэн газарнуудта үнгэргэгдэhэн шэнэ жэлэй үдэшэнүүд хоёрдохи, гурбадахи hууринуудта гараа. Совхозой директор, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ В. Ц. Баторов Хүшэгөөрэй hайндэрлэлгые hонирхолтойгоор үнгэргэлсэhэн байна.

Үшөө Шэнэ жэлэй баярай эхилхэhээ урда «Ородой эрхим тройка» гэhэн конкурс соносхогдоhон байгаа. Ахалагша хонишон, ВЛКСМ-эй XIX съездын делегат, Д. Дамбиновай хүллэhэн гурбан морид жюриин hайшаалда хүртэбэ. Адуушан Ж. Дамбинов, мал адуулагша В. С. Гэрэлтуев гэгшэдэй тройканууд конкурсдо хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые эзэлээ.

Совхозой соёлой байшанда эмхидхэгдэhэн hайндэртэ конкурс болон викторинанууд олоной хабаадалгатайгаар үнгэрөө. Илангаяа hээр шаалгада олон эрэшүүл хабаадаа. Долоон hээрэй 6-аае хуха шааhан Д. Жигжитов, хэнэйшье эбдээгүй hээрые хухалhан Д. Аюшеев гэгшэд эрын солые дуудуулhан байна.

Т. ДАНЧИНОВ.

ОРОЛДОСЫН АШААР

Хяагтын универсальна горторгын коллектив жэлhээ жэлдэ түсэб уялгануудаа урагшатай дүүргэдэг. Горторгын 7-дохи магазинай хүдэлмэри тухай онсолон дурдамаар. Эндэ хэзээдэшье хүн зон олоор ябадаг, худалдан абагшадай тоо үсөөрдэггүй юм.

Эд бараагаа тааруу зохидоор, обёорогдосотойгоор тааруулан табиhанай, худалдаа наймаанай түрүү онол арганууды хэрэглэhэнэй ашаар эдэнэр эд бараа наймаалха түсэбөө hарahaa hарада үлүүлэн дүүргэжэ шадана.

— Коллективтэмнай 12 хүн хүдэлдэг. Бэе бэедээ туhалдаг, хоорондоо эбтэй эетэй наймаалагшадтайбди. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбые республикынгаа 60 жэлэй ойдо дүүргээ hэмди,— гэжэ магазиниие даагша Екатерина Григорьевна Мансуровская хөөрэнэ.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэридэ тэрэ 1942 ондо ороhон юм. Хүндэлэлэй олон грамотанууд, тэмдэгүүд — оролдолго, зоригжолойнь аша үрэ мүн.

Наймаалагша Зоя Дмитриевна Полоноватай хөөрэлдэхэдэмнай, hургуулияа дүүргэhэнэй удаа наймаалагша болохоор шиидээ hэм гэжэ хэлэбэ. Техническэ мэргэжэлэй хоёрдохи училищи түгэсхөөд, эндэ найман жэлэй туршада таhалгаряагүй хүдэлнэ. Гадна наймаалагшад коммунист Л. П. Арсентьева, Светлана Игумнова гэгшэд ажалдаа зохёохы ёhoop хандадаг, олондо хүндэтэй, найдамтай хүнүүд юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа): магазиниие даагша Е. Г. Мансуровская наймаалагша З. Д. Пслоноватай.

Е. СУРМАЧАЙ фототекст.

ҮБГЭ ЭСЭГЭНЭРЭЙ ЖЭШЭЭ

Түрэл хизаар оронойнгоо түүхые шэнжэлхэ хүдэлмэри Закаменай районой Үлэгшэнэй дунда hургуулида hайнаар ябуулагдадаг. «Минии Эхэ орон—СССР» гэhэн аяншалгын штабай түрүүлэгшэ, класснаа гадуур хүдэлмэриие эмхидхэгшэ С. Х. Номинова, hургуулиин музейн хүтэлбэрилэгшэ П. Т. Очирова гэгшэд hурагшадай-эдэбхитэдэй шэнжэлхэ бэдэрэлгэ эмхидхэдэг юм. Музейдэ шэнэ экспонадуудые суглуулагшад hурагшад Туяна Цыбенова, Жаргалма Раднаева, Лариса Гулонова, Даба Хандуев, Зоригто Санжиев гэгшэд илангаяа оролдолго гаргадаг.

Нютагай түрүүшын пионернүүдэй нэгэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша А. О. Далаевай нэрэ эндэхи пионерскэ дружина зүүжэ ябадаг. Ушар иимэhээ Хамарайн совхозой дирекци, партком, рабочком, ВЛКСМ-эй комитет А. О. Далаевай дурасхаалда шанда хүртэхын түлөө барилдаагаар мүрысөөнүүдые эмхидхэхэ гэжэ шиидэбэ юм. Түрүүшын шанэ мүрысөөнүүдэ үнгэргэгдөө, саашада заншалта болохоор хараалагдана. hургуулиин директор К. С. Ардаев, физкультурын багша Ш. А. Хазагаев гэгшэд энэ хэрэгтэ ехээр хубитаяа оруулаа.

Классууд соогоо 8-дахи классые онсолон тэмдэглэмээр. Хүтэлбэрилэгшынь С. Д. Эрдынеева А. О. Далаев тухай материалнуудые суглуулха хүдэлмэриие шадамар бэрхээр эмхидхээ. Ажалай ба дайнай ветеранууд Ц-Д. Дашапиловтай, Б. Эрдынеевтай уулзалганууд болоо hэн. «Революциин дуунууд», «Амар сайн, комсомол» гэhэн hайндэрнүүд 8-дахиин hурагшадай үүсхэлээр үнгэргэгдөө. Шефтээ абаhан октябрятска бүлэг соогоо эдэнэр «Национальна наадануудай үдэр» үнгэргөө. «Зүүн Бэе» гэhэн газарта байрлаhан hү hаалиин фермэдэ саг үргэлжэ туhаламжа үзүүлжэ байдаг.

Н. ДМИТРИЕВА.

АЖАЛАЙ АЛДАР

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда алдар нэрэеэ суурхуулhан Советскэ Союзай Герой Оцимигай нэрэмжэтэ үйлсэ Баргажанай-Адагта бии юм. Нютагай дунда hургуулиин пионерскэ отрядуудай нэгэн Геройн нэрэ мүн лэ зүүжэ ябадаг.

Гэхэтэй хамта, Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй В. И. Тормозовой бригадада Геройн хүбүүн Михаил Константинович Оцимик хүдэлдэг. Эмхидхэлэй онсо шадабаритай, олондо суутай болоhон бригадир М. К. Оцимик тухай В. И. Тормозов иигэжэ хэлээ hэн: «Михаил Константинович урагшаа hанаатай, оролдосотой, коллектив соогоо хүндэтэй хүнүүдэймнай нэгэн юм. Тэрэ ажал хүдэлмэридөө эсэхэ сусаха гээшые мэдэдэггүй, бусадта өөрынгөө шадабари дамжуулдаг».

Иигэжэ М. К. Оцимик эсэгынгээ дайшалхы алдарые ажалай алдараар үргэлжэлүүлнэ бшуу.

А. КАПУСТИН.

АШАТАЙ ТУhАТАЙ АМАРАЛТА

hурагшадай үбэлэй амаралтын үдэрнүүдтэ «Труд» бүлгэмэй областной совет ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомтой суг городой түхэлэй спортивно-элүүржүүлгын «Юный трудовец» гэжэ лагерь байгуулба. Облпрофсоведэй ДЮСШ-гай бааза дээрэ эмхидхэгдэhэн тус лагерьта эдир спортсменүүд өөhэдтөө ашатай туhатайгаар амарна.

СССР-эй спортын мастернууд Николай Палкин, Бато Шойжилцыренов, спортын мастерта кандидат Александр Демехин гэгшэд классическа барилдаанай, hур харбалгын болон боксын хэшээлнүүдые үнгэргэжэ, хүүгэдые hурган hорино. Мүн лэ эндэ санаар урилдагшад, биатлонистнууд hуралсал бэлэдхэл гаража байна.

hуралсалhaa сүлөөтэй сагтаа эдир спортсменүүд театр, музейдэ ябана, санаар аяншалгада гарана.

Амаралтын эдэ үдэрнүүдтэ тэдэнэр аша үрэтэйгөөр амаржа, шэнэ хүсэтэйгээр hургуулидаа hураха, мүрысөөнүүдтэ хабаадаха зэргэтэй.

В. ДЕНИСОВ.

НОМОЙ hАЙНДЭР

Гусиноозерск хотын «Шахтер» гэжэ соёлой байшанда номой hайндэр болобо. Номдо дуратайшуулай районно бүлгэмэй түрүүлэгшэ Ц. Г. Дандарова hайндэрые нээгээ. Хотын 4-дэхи дунда hургуулиин багша К. В. Черепанова номдо дуратайшуулай бүлгэмэй ябуулдаг хэмжээ ябуулганууд тухай hонирхолтойгоор хөөрэбэ.

Энэ hайндэртэ байлсаhан республикымнай мэдээжэ поэдүүд Б. Дугаров Б. Жигмытов хоёр өөhэдынгөө шүлэгүүдые уншажа, шэнэ жэлэйнгээ түсэбүүдтэеэ сугларагшадые танилсуулаа. Гусиноозерско ГРЭС-эй капитальна барилгын таhагай начальник Б. С. Чеповской өөрынгөө зохёохы хүдэлмэри тухай хөөрөө.

Олоной анхаралые татаhан литературна викторинын hүүлээр, номой заншалта яармаг дэлгээгдэжэ, hайндэр дүүрэhэн байна.

СЭЛЭНГЫН РАЙОНДО

ЭРХИМҮҮДЫНЬ ЭЛИРБЭ

Новоселенгинскдэ үнгэргэгдэhэн hурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай районно слет дээрэ 1983 оной ажалай четвертиин дүнгүүд согсологдобо. Үйлэдбэриин бригадануудай түлөөлэгшэд хэhэн хүдэлмэри тухайгаа тэндэ элидхэhэн байна.

Үбэр-Зөөхэйн дунда hургуулиин hурагшадай үйлэдбэриин бригада социалис мүрысөөндэ илажа, hайшаал магтаалай үгэнүүдтэ хүртэбэ. Тус бригадада Социалис Ажалай Герой Ж. Б. Ванкеевэй нэрэмжэтэ дамжуулгын шан, арадай гэгээрэлэй районно таhагай Хүндэлэлэй грамота барюулагдаа. Ноёхоной болон Юрөөгэй дунда hургуулиинхид социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэдэй тоодо оробо. Найман жэлэй hургуулиин бригадануудай дунда Сутайн hурагшад шалгарhан байна.

Д. ГАРМАЕВ.

ДҮРБЭН НААДАНАЙ УДАА

ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Сагаан тэргэ» гэhэн шанда хүртэхын түлөө шатараар түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөнэй түгэсхэлэй VI наадан Буряадай хүдөө ажахын институдай актова зал соо эхилбэ. Тус мүрысөөе нээлгын баяр ёhолол дээрэ ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь Б. Чимитов, «Сагаан тэргэ» клубай республиканска штабай түлөөлэгшэд байлсаа.

Дүрбэн наадан удаа Улаан-Үдын 65-дахи дунда hургуулиин команда 18 очкотой боложо, мүрысөөндэ түрүүлбэ. 14-дэхи дунда hургуулиин шатаршад Бэшүүрэй, Хурамхаанай, Захааминай районуудай командануудые шүүгээд, 17 очкотойгоор хоёрдохи, 7-дохи hургуулиинхид 12,5 тоотойгоор гурбадахи hууринуудта гараба.

Өөр өөрынгөө хюлгэдэ Коля Ольшанский (14-дэхи hургуули), Дима Хаглеев (65-дахи hургуули), Эдик Дамдинов (7-дохи hургуули), Галан Будаев (14-дэхи hургуули), Виталий Раднаев (Түнхэн), эрхим hайн дүнгүүдые харуулжа эхилбэ. Тус мүрысөөндэ эгээл эдир хабаадагша 9 наhатай Олег Ринчинимаев (Хэжэнгэ) олоной анхарал татана. Тэрэ дүрбэн нааданай hүүлээр 3,5 очкотой болоо.

Л. ГАРМАЕВА,
«Сагаан тэргэ» клубай республиканска штабай түрүүлэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтые угтуулан. «Арад зоной этигэл найдабари» — ТАСС-ай мэдээсэл. «Нэгэ hаналай оршон байдалда» — С. Бутыринагай, А. Субботиной статья. «Арад зоной ажабайдалай аша туhада» — РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин тоосоон.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Арад зоной ажабайдалай аша туhада» (Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи, хуудаhанда). Депутат В. Б. Сагановай РСФСР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ хэлэhэн үгэ. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта.

Гурбадахи хуудаhанда. Буряадай искусствын эрхим түлөөлэгшэд. «Бэлиг шадабариин жэшээ» — О. Куницынай статья. Эрдэмтын hанамжа. Хилын саанаhaa.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Нютаг нютагай hонин. Шог ёгто долгиндо. Спортын hонин. «Үбэлэй амаралтын хүхюун хаhа» — фото-мэдээсэл. ТВ-гэй долоон хоногой программа. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Январиин 8-hаа 14 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты». 9.55—Таджигай ССР-эй арадай артист И. Рахматова дуулаха. 10.35—«Будильник». 11.05 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.05 — «Элүүр энхэ байлга». 12.50 — «Үглөөнэй почто». 13.20 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.20—«Хүгжэмтэ киоск». 15.05—Гүрэнэй академическэ куклануудай Центральна театрай фильм-концерт. 16.10—Уран hайханай коллективүүдэй бүхэсоюзна харалга. 16.25—«Аяншалагшадай клуб». 17.25—С. П. Щипачевой зохёохы ябуулга тухай фильм-концерт. 18.04—Мультфильм. 18.15 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45—Мэри Попинс, до свидания»—уран hайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи сери). 22.00—«Время». 22.35—СССР-эй арадай артист К. Заринь дуулаха. 22.55 — ФИФА-гай түрүүшын вице-президент В. А. Гранаткинай дурасхаалда футболоор эдиршүүлэй уласхоорондын IV мүрысөөн. СССР-эй ба США-гай суглуулагдамал команданууд. 23.35—Эб найрамдал ба залуушуул. 00.10—Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Зарядкада зогсогты». 9.20 — «Ф. Лист. «Зургаадахи номерой венгер рапсоди». 9.30—Мультфильм. 10.00 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11..00—Концерт. 11.25 — Баримтата фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Мультфильмнүүд. 10.35 — Ю. Чичковой зохёолнуудай концерт. 11.20 — «Вратарь»—үхибүүдтэ фильм. 12.05 — «Ан амитадай аймагта». 13.05—Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Баримтата фильм. 16.05—Ян Сибелиус. «5-дахи номерой ми-бемоль» симфони. 16.35 — «Эрдэм ухаан—хүсэн»—тележурнал. 17.20 — Буратиногой выставкэ. 17.50 — мультфильм. 18.05—«Днестр» гэhэн ябуулга. 18.25—«Съезднүүдэй Кремлиин ордонhоо Шэнэ жэлэй ёлкын hайндэр дамжуулагдаха».

Улаан-Үдэ. 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ»..

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал»—шэнэ hонинной программа. 20.10—Буряад хэлэнэй хэшээл. 20.40—«Зүүн Сибирь»—киножурнал.

Москва. 20.55 — «Россия молодая» — юhэн серитэй уран hайханай фильм. (4-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35 —Искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.5 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд 9.45 — «Ород хэлэн». 10.15—Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 11.00 — Баримтата фильм. 11.30 — «Композитор Анатолий Новиков» — хүгжэмтэ фильм. 12.15 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 12.50 — «Рина Зеленая тухай фильм буулгаха». 13.55 — Мультфильм. 14.40 — «Хуули мэдэхэ гүш?». 15.20 — «Большой трамплин» — үхибүүдтэ фильм. 16.35—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.55 — Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 18.45 — Түймэр сараха темэдэ баримтата фильмүүд.

Москва. 19.25 — Баримтата фильм.

ВТОРНИК, 10

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Мультфильм. 10.10—«Детство в шинели отца» гэhэн дамжуулга. 11.10 — «Россия молодая» — уран hайханай фильм (4-дэхи сери). 12.15—Фильм-концерт. 12.55 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.35 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 17.05 — А. Бидашай дуунууд. 17.40 — «Петька в космосе» — үхибүүдтэ фильм.

Улаан-Үдэ. 18.45 — «Байгал» — шэнэ hонинной программа. 18.55 — «Буряад хэлэнэй хэшээл». 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «hунгалта угтуулан».

Улаан-Үдэ. 20.15 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 20.50 — «Россия молодая» — юhэн серитэй уран hайханай фильм (5-дахи сери). 22.00—«Время». 22.30 «Дэлхэйн hонинной дээжэ». 23.15 — Концерт. 23.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — «Пока стоят горы...» —уран hайханай фильм. 10.40 —«Журавли» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.10—Мультфильмнүүд. 11.35 — «Француз хэлэн. 12.05 — «Будильник». 12.35 — «Удмуртын телестудиин программа. 13.40 — «Сколько лет живет тополь» — уран hайханай фильм. 14.45 — Фильм-концерт. 15.15 — «Ассоль» — уран hайханай фильм. 16.20 — «О прошлом память сохраним» — баримтата фильм. 17.20 — Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 17.25 — Фильм-концерт.

Москва. 18.45 — «Эрдэм

СРЕДА, 11

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9,40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Баримтата фильмүүд. 10.35 — Концерт. 11.05 — «Россия молодая» — уран hайханай фильм (5-дахи сери). 12.15 — «Горизонт». 13.15 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Сибирь болон Алас-Дурна хизаараар». 16.15 — К. Симонов. «Шүлэгүүд». Дневнигүүд. Дурасхаалнууд». 17.00 — Социалис Ажалай Герой, УССР-эй Верховно Соведэй депутат, Николаевска областиин С. М. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Н. Н. Рябошапкатай hурагшад уулзаха. 18.20 — Мультфильм. 18.30 —Фигурна hолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Венгриhээ дамжуулагдаха. 19.15 — «Зураг бүхэндэнь — наран».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал» — шэнэ hонинной программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ» 20.00 — «Хүн ба хуули».

Улаан-Үдэ. 20.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.50 — «Россия молодая» — гэhэн серитэй уран hайханай фильм. (6 дахи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — РСФСР-эй арадай артист В. Третьяковой концерт. 23.25—«Долоон хоногой спорт». 23.55 — «Путешествие по Москве. К Лужникам через Девичье поле» — баримтата фильм. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35—Астрономи. 10-дахи класс. 10.05. 13,40 — «Немец хэлэн». 10.35 — Астрономи. 10-дахи класс. 11.05 — ПТУ-гай hурагшадта. Физикэ. 11.35, 12.40 — Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 12.05 — «Гэр бүлэ ба hургуули». 13.10 — Түүхэ. 4-дэхи класс, 14.10 — «Г. Свиридовэй зохёол бүтээлнүүдтэ Пушкинай шүлэгүүд». 14.55 — «Ажахы эрхилэлгын hургуули. «Бригадна подряд». 15.25 — «Гэгээрэлэй үе шатадахи Европын уран зурагай искусство». 16.25 — «Шэнэ hонин.

ЧЕТВЕРГ, 12

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — А. С. Макаренко. «Родом из детства». 10.40 — Уласхоорондын конкурсын лауреат М. Данилов балалайка дээрэ наадаха. 11.10 — «Россия молодая» — уран hайханай фильм (6-дахи сери). 12.20 — Баримтата фильм. 12.40—«30-аад, 40-өөд онуудай дуунууд». 13.10 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.30—«Чтобы радовал урожай» — баримтата фильм. 16.00 — «Минскын камерна оркестр наадаха». 16.30 — «СССР-эй ехэ зурагай искусство». 17.00 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнhээ дээшэ наhанай» гэhэн дамжуулга. 17.40 — Уласхоорондын конкурсын лауреат Л. Курдюмов дуулаха.

Улаан-Үдэ. 18.05 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.35 — «Мүнөөнэй дэлхэй ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн». Гадаадын оронуудай политическэ ажал ябуулагшад хөөрэнэ. 18.55 — «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет. Ажалай ашаг үрые дээшэлүүлхэ нөөсэнүүд».

Улаан Үдэ. 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.40 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 19.55 — «ФИФА-гай түрүүшын президент В. А. Гранаткинай дурасхаалда футболоор эдиршүүлэй уласхоорондын мүрысөөн». Франциин ба СССР-эй хоёрдохи суглуулагдамал командануud. 20.40 — Фигурна hолжоролгоор Европын чемпионат. Хоёр хоёроороо hолжоролго. Венгриhээ дамжуулагдаха. 22.00 — «Время». 22.35 — «Уран зохёолшо ба мүнөөнэй үе саг». Г. Семенов. 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — «ФИФА-гай түрүүшын вице-президент В. А. Гранаткинай дурасхаалда футболоор эдиршүүлэй уласхоорондын мүрысөөн. ФРГ-эй 1-дэхи ба СССР-эй 1-дэхи суглуулагдамал командануud.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Васильев и Васильева» — баримтата фильм. 9.35 — «hурагшадта хилээмэн тухай». 10.05 — «Испан хэлэн». 10.35 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. 10.55 — «Эрдэм ухаан — хүсэн»—тележурнал. 11.40, 12.40 — Зоологи. 7-дохи класс. 12.05 — «Манай саад», 13,05—«Хүнүүд баярые хүргэнэ» — телеочерк 13.35 — «Испан хэлэн». 14.05 — М. Ю. Лермон-

ПЯТНИЦА, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Социалис Ажалай Герой, УССР-эй Верховно Соведэй депутат, Николаевска областиин С. М. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Н. Н. Рябошапкатай hурагшад уулзаха. 10.55 — Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 11.45 — «Аяншалагшадай клуб». 12.45 Классическэ хүгжэмэй концерт. 13.10—Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.20 — «Ород хэлэн». 16.55 — «Чечено-Ингушай АССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй ба уран hайханай коллективүүдэй концерт. 17.50 — «Онтохондо айлшаар», «Кошкин дом».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Байгал» шэнэ hонинной программа. 19.10 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал». 19.20 — «Байгал — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«hунгалта угтуулан».

Улаан-Үдэ. 20.15 — «Талын галнууд» — тележурнал (буряадаар).

Москва. 20.50 — «Россия молодая» — юhэн серитэй уран hайханай фильм. (7-дохи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Фигурна hолжоролгоор Европын чемпионат. Эхэнэрнүүд. Венгриhээ дамжуулагдаха. 23.35 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 00.15 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Географи. 8-дахи класс. 10.05—Англи хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай hурагшадта. Астрономи. 11.35, 12.40 — В. Г. Короленко. «Дети подземелья». 5-дахи класс. 12.05 — «Совет уран зохёолшод В. И. Ленин тухай. «Шушенскадахи гэр». 13.10 — Ботаника. 6-дахи класс. 13.30 — Англи хэлэн. 14.00 — «Вс. Вишневский. «Оптимистическая

СУББОТО, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд». 10.05 — С. Маршак. «Дуратай шүлэгүүд». 10.35 — «Спортлотогой» 2-дохи тираж. 1045—Гэр бүлэ ба hургуули. 11.15 — «Россия молодая» — уран hайханай фильм (7-дохи сери). 12.20 — hайн эд бараа — элбэг ехээр». 12.50 — «Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой ород дуунай академическэ хоорой концерт». 13.20 — «Красная звезда» газетын 60 жэлэй ойдо». 14.40 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ» 14.55 — «Бидэ барандаа эб найрамдалые хүсэнэбди» — уран зохёолой-хүгжэмтэ найруулга. 15.25 — «Счастливые этажи Монат Ахмедовой» — баримтата фильм. 15.55 — И. Бродский. «Уран зураашад тухай хөөрөөн». 16.35 — «Кто убил Мартина Лютера Кинга?» — баримтата фильм. (Франци). 17.15 — Мультфильмнүүд. 17.30 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 18.55 —«Евгений Нестеренкын искусство». 20.00— «Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшэ Ю. А. Жуковай хөөрөөн». 20.30— «Длинное, длинное лето». —уран hайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35— Фигурна hолжоролгоор Европын чемпионат. Эрэшүүл. Венгриhээ дамжуулагдаха. 23.50— Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 9.30— Баримтата фильм. 9.5— «Үглөөнэй почто» —хүгжэмтэ дамжуулга. 10.25—«Львовой телестудиин программа. 11.40 — Мультфильм. 12.10—«Аяншалагшадай клуб». 13.10— Волейболоор СССР-эй чемпионат. 13.50— Кинопанорама. 15.50— «Элүүр энхэ байлга». 16.35 — Союзуудай байшангай Колонно залhaa эдиршүүлдэ зорюулагдаhан хүгжэмтэ дамжуулга. 18.45—

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-54 зам редактора—2-68-08 зам редактора — 2-62-62 отв. секретарь—2-50-52. секретариат 2-66-76. отделы: партийной жизни—2-34-05. пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35. сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58 культуры и школ—2-60-21. 2-57-63 информации—2-60-91. переводов—2-54-93. писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-32-61 выпускающие—2-35-95 отдел объявлений—2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина. Н-04315. Заказ № 7. Индекс